

ŠTÁTNY PEDAGOGICKÝ ÚSTAV

OBSAH VZDELÁVANIA PRE 9. ROČNÍK PRE ŽIAKOV S LAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

Autor:

PaedDr. Mária Tarabová

Konzultovali:

PaedDr. Edita Melušová

Mgr. Marcela Prepilková

Mgr. Helena Kalužayová

9. ročník

Slovenský jazyk a literatúra

CIELE

- Docvičovať a utvrdzovať zručnosť správne písať „i“ a „y“ po mäkkých, tvrdých a obojakých spoluhláskach a vo vybraných slovách,
- precvičiť si pravopis podstatných a prídavných mien,
- upevniť si pravopis slovíes, najmä v minulom čase a v rozkazovacom spôsobe,
- osvojiť si ústne a písomné vykanie,
- učiť sa vyplňať úradné tlačivá,
- cvičiť sa v kompozícii a štylizácii,
- osvojiť si ústne i písomné formy spoločenského styku.

OBSAH

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

Zvuková, významová, tvarová rovina jazyka a pravopis

Predložky

Písanie predložiek.

Predložky a pádové otázky.

Podstatné mená

Určovanie podstatných mien.

Pravopis životných podstatných mien mužského rodu.

Pravopis neživotných podstatných mien mužského rodu.

Pravopis podstatných mien ženského rodu.

Pravopis podstatných mien stredného rodu.

Prídavné mená

Stupňovanie prídavných mien.

Pravopis vlastnostných prídavných mien.

Privlastňovacie prídavné mená.

Zámená

Používanie osobných zámen.

Slovesá

Slovesá v prítomnom, minulom a budúcom čase.

Zámená

Písanie osobných zámen, tykanie, vykanie.

Číslovky

Základné číslovky a radové číslovky.

Skladba

Jednoduchá veta a zložená veta.

KOMUNIKÁCIA A SLOH

Štylizácia a kompozícia:

Zostavenie jednoduchej osnovy jazykového prejavu.

Výcvik v súvislých jazykových prejavoch:

Rozprávanie

Ústne alebo písomné rozprávanie podľa vopred pripravenej osnovy, podľa prečítaného textu, podľa série obrázkov.

Opis

Opis (ústne i písomne) osoby, predmetu, pracovného postupu.

Formy spoločenského styku

Oslovenie, pozdrav, požiadanie, poďakovanie, ospravedlnenie sa, privítanie návštevy a rozlúčenie sa, požiadanie o informáciu, podanie informácie, telefonický rozhovor, pozdrav, blahoželanie, prejavenie sústrasti, list.

Praktické písomnosti

Podací lístok, poštová poukážka, poštová sprievodka na balík, žiadanka, dotazník, prihláška na pobyt, životopis, oznámenie, pozvánka, objednávka a iné.

ČÍTANIE A LITERATÚRA

Technika čítania

Výcvik čítania a ústneho vyjadrovania. Upevňovanie čitateľských zručností na primerane náročných náučných a umeleckých textoch, orientácia v prečítanom texte a reprodukovanie jeho obsahu.

Literárna výchova

Vzbudzovanie záujmu o mimoškolské čítanie kníh, časopisov, novín, o sledovanie vhodných programov rozhlasu a televízie, podľa miestnych možností aj o návštevy divadelných a filmových predstavení. Vyjadrovanie vlastných citových zážitkov zrozumiteľným spôsobom.

Odporúčaná literatúra:

Poézia: napr. výber z poézie M. Rúfusa, V. Reisela, J. Navrátila, J. Bottu, S. Chalúpku, J. Kostru, A. Plávku, J. Smreka, a iných.

Poviedky a romány zo života detí: napr. E. Kästner: Lujza a Lotka; M. Jančová: Prvá láska; J. Tužinský: Straka nekradne; Max von der Grün: Krokodíli z predmestia; N. Tánska: S dievčiskom sa nehráme; B. Němcová: Babička; H. Zelinová: Jakubko; A. Reiner: Dedko, babka a ja; a iných.

Dobrodružné poviedky a romány: napr. R. Móric: Rozprávky z lesa, Volanie divočiny; D. Defoe: Robinson Crusoe; E. Kästner: Emil a detektívi; Dan Clark: Slepacia polievka pre dušu; a iných.

Báje, balady, povesti a historická próza: napr. od autorov S. Chalupku, J. Bottu, J. Poliaka, M. J. Husku, M. Ďuríčkovej, M. Ferku,, R. Morica, J. Štiavnického a iných.

Náučná literatúra: napr. od autorov M. Labudu, M. Šurinovej, L. Švihrana, J. Galatu, E. Majzlanovej, B. Škárku, I. Čajdu, A. Lanngleya, S. Parkera a iných.

Divadlo, rozhlas, film a televízia v živote človeka:
oboznámenie žiakov s dramatickými dielami slovenských a zahraničných autorov.

PROCES

Z hľadiska jazykového prejavu si žiaci precvičujú správanie sa v praktických životných situáciách, napríklad na pošte, v reštaurácii, v obchode, na návšteve, u lekára, v cudzom meste, v holičstve a kaderníctve. Učia sa napísať oznam, jednoduchú správu, SMS správu.

Ústne i písomne si precvičujú opis predmetu a pracovného postupu, upevňujú formy spoločenského styku. Prečítaný text reprodukovujú podľa otázok učiteľa a podľa osnovy.

9. ročník
FYZIKA

CIELE

- Vedieť experimentálne overiť magnetické vlastnosti magnetov,
- vedieť experimentom dokázať jav elektrizovania telies,
- vedieť zostaviť elektrický obvod so žiarovkou,
- vedieť triediť vybrané pevné telesá na elektrické vodiče a izolanty,
- vedieť bezpečnostné pravidlá pri práci s elektrickými spotrebičmi,
- vedieť odmerať veľkosť prúdu a napätia v elektrickom obvode,
- vedieť opísať premenu energie na vybraných prírodných javoch,
- vedieť vymenovať dnes využívané prírodné zdroje energie a opísať spôsob ich využitia.

OBSAH

Magnetické a elektrické javy. Elektrická energia.

Magnet a jeho vlastnosti. Magnetické póly Zeme. Kompas.

Elektrické vlastnosti látok. Blesk.

Elektrický obvod a jeho časti: elektrický článok, batéria elektrických článkov, žiarovka, spínač, spojovacie vodiče.

Elektrické vodiče a izolanty.

Vedenie elektrického prúdu v kvapalinách.

Sériové a paralelné zapojenie žiaroviek.

Meranie veľkosti elektrického prúdu ampérmetrom. Jednotka veľkosti el. prúdu 1 A.

Meranie veľkosti elektrického napätia. Jednotka napätia 1 V.

Elektromagnet. Elektrický zvonček. Elektrické spotrebiče v domácnosti.

Pravidlá bezpečnosti pri zaobchádzaní s elektrickými zariadeniami.

Premena energie elektrického prúdu.

Energia v prírode a v technike.

Energia v prírode

Slnko ako zdroj energie. Jednotka energie. Potrava ako zdroj energie.

Vznik fosílnych palív.

Energia, ktorú nevieme využiť- elektrický výboj pri búrke, sopečná činnosť, zemetrasenie.

Energia v technike

Tradičné zdroje energie: využívanie fosílnych palív; tepelné, vodné a jadrové elektrárne.

Netradičné zdroje energie: využitie slnečnej energie, geotermálnej energie a energie vetra.

Zákon zachovania energie.

Spotreba a racionálne hospodárenie s energiou.

PROCES

Žiaci sa učia určovať póly a vlastnosti magnetu, určujú svetové strany podľa kompasu.

Poznávajú praktické využitie elektromagnetu.

V manuálnych činnostiach zostavujú elektrický obvod, zapájajú elektrický zvonček do elektrického obvodu, v praktických činnostiach používajú voltmeter a ampérmeter, zapisujú si namerané hodnoty.

Precvičujú si manuálne činnosti ako výmena žiarovky, zapojenie elektrického spotrebiča, výmena monočlánku.

9. ročník

CHÉMIA

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovací predmet chémia podáva žiakom základné vedomosti o niektorých prvkoch, zlúčeninách a chemických reakciách s dôrazom na ich praktické využitie.

Žiaci získavajú elementárne poznatky o chemických prvkoch a vybraných okruhoch anorganických a organických látok, o ich význame a použití v každodennom živote.

Žiaci si osvojujú základné činnosti súvisiace s pozorovaním a pokusom a pritom si osvojujú pravidlá bezpečnej práce.

CIELE

- Spoznávať vybraný okruh anorganických a organických látok, ich význam a využitie v každodennom živote,
- oboznámiť sa so zložením a vlastnosťami niektorých chemických látok,
- chápať horenie ako chemickú reakciu,
- vedieť uviesť na praktických príkladoch spôsoby oddeľovania zložiek zmesí,
- vedieť dodržiavať zásady bezpečnej práce s kyselinami a hydroxidmi,
- uvedomovať si nebezpečenstvo výbuchu pri unikaní plyných palív v uzavretom priestore,
- oboznámiť sa so základnými zdravotnými a environmentálnymi dôsledkami pôsobenia chémie v živote človeka.

OBSAH

Úvod do chémie

Chemické laboratórium. Vlastnosti látok. Skupenstvá látok. Zloženie a štruktúra látok. Zmesi. Oddeľovanie zložiek zmesí.

Chemické prvky

Kovy (železo, hliník, meď, zinok, zlato striebro). Korózia kovov.
Nekovy (kyslík, dusík, vodík, uhlík, síra).

Voda a vzduch

Chemické zloženie vody, úprava povrchovej vody, čistenie odpadovej vody.
Chemické zloženie vzduchu, znečisťovanie vzduchu.
Ochrana čistoty vody a vzduchu.

Anorganické zlúčeniny

Oxidy - vznik, význam a použitie.
Kyseliny – vlastnosti, použitie.
Hydroxidy – vlastnosti, použitie.
Soli – vznik solí, použitie. Soli ako priemyselné hnojivá.

Stavebné spojivá. Keramický a sklársky priemysel.

Organické zlúčeniny

Organické látky. Hlavné skupiny organických zlúčenín.

Uhl'ovodíky (zemný plyn, metán, propán, bután).

Deriváty uhl'ovodíkov (alkoholy, organické kyseliny).

Ropa: vlastnosti, ťažba, spracovanie. Plasty.

Bezpečnosť pri práci s ropnými produktmi

Prírodné látky (cukry, tuky bielkoviny).

PROCES

Učíme žiakov poznávať symboly (výstražné značky) na nálepkách látok, ktoré poškodzujú zdravie, napríklad: jedy, žieraviny, horľaviny, výbušniny.

Významným prvkom vo výchovno-vzdelávacom procese sú (žiacke aj demonštračné) chemické pokusy a laboratórne práce.

Žiakov učíme využívať poznatky z chémie pri činnostiach v bežnom živote.

9. ročník **BIOLÓGIA**

CIELE

- Získať základné poznatky o stavbe Zeme, vývoji života na Zemi a vývoji človeka,
- poznať najdôležitejšie minerály a horniny Slovenska a ich využitie,
- poznať spôsoby ťažby minerálov a hornín,
- poznať typy pôdy a spôsoby ochrany pôdy,
- poznať chránené krajinné oblasti, národné parky, prírodné rezervácie na Slovensku a vo svojom regióne,
- vedieť, aké činnosti človeka poškodzujú životné prostredie,
- pochopiť dôsledky znečisťovania životného prostredia a možnosti jeho ochrany.

OBSAH

Vzájomná závislosť živej a neživej prírody.

Vznik a vývoj Zeme, stavba Zeme. Dejiny zemskej kôry.

Základné stavebné jednotky zemskej kôry. Minerály a horniny, ich vznik.

Geologické procesy. Vnútorne a vonkajšie geologické procesy. Premena a premenené horniny. Ťažba minerálov a hornín.

Pôda. Vznik pôdy, zloženie pôdy. Druhy a význam pôdy.

Životné prostredie človeka. Znečisťovanie životného prostredia. Ochrana prírody, chránené územia. Ochrana rastlín a živočíchov.

PROCES

Žiaci sa oboznamujú s vývojom zemskej kôry a života na nej, so stavbou Zeme, s najdôležitejšími minerálmi a horninami na Slovensku, s ochranou prírody. Pri ťažbe a využití nerastných surovín vychádzame predovšetkým z podmienok svojho regiónu. Žiaci majú poznávať ochranu prírody cez svoj región (chránenú krajinnú oblasť, národný park, prírodnú rezerváciu, prírodnú pamiatku). Učíme ich pochopiť význam starostlivosti o čistotu ovzdušia, pôdy, vody, ochranu rastlín a živočíchov. Prostredníctvom triedenia odpadu ich učíme pochopiť recykláciu materiálov.

9. ročník **DEJEPIS**

CIELE

- Za pomoci učiteľa odhaľovať pozitívne a negatívne príklady v histórii,
- vedieť porovnať súčasnosť so situáciou v minulosti,
- učiť žiakov pochopiť, aké hodnoty nám zanechali minulé generácie,
- vedieť sa spoľahlivo orientovať na časovej priamke,
- vedieť samostatne pracovať s pracovným zošitom.

OBSAH

Pravek

Vznik a vývoj človeka

Starovek

Riečne civilizácie, Staroveké Grécko a Rím

Na úsvite našich národných dejín

Najstaršie národy na území Slovenska

Kresťanský letopočet

Príchod Slovanov

Veľkomoravská ríša, kultúra Veľkomoravskej ríše

Slovensko súčasťou uhorského štátu

Vpád Tatárov

Matúš Čák Trenčiansky

Husitské hnutie

Matej Korvín

Kultúra v stredoveku

Turecké nebezpečenstvo

Obdobie humanizmu a renesancie

Bitka pri Moháči

Turecké nájazdy do Uhorska

17. storočie – katolíci a nekatolíci

18. storočie – storočie rozumu

Slovenské národné obrozenie

Revolučný rok 1848

Postavenie Slovákov v Rakúsko-Uhorsku

Novovek

Prvá svetová vojna

Vznik Československa

Vznik fašizmu

Druhá svetová vojna

Slovensko v období druhej svetovej vojny

Koniec druhej svetovej vojny

Povojnové obdobie a súčasnosť

PROCES

Pri vyučovaní dejepisu uplatňujeme princípy názornosti a konkrétnosti, rozvíjania jedinečnosti pojmov, obrazov a predstáv, rozprávania udalostí a dejov. Pri prezentovaní národných a svetových dejín učíme žiakov aktívne využívať okrem učebnice a pracovného zošitu aj čítanky, primeranú populárno-vedeckú literatúru, historické mapy, obrázky, filmy a pracovné materiály pripravené učiteľom.

Odporúčame zaradiť návštevu múzeí, realizovať exkurzie v regionálnych dejinách.

9. ročník **GEOGRAFIA**

CIELE

- Utvrdiť základné poznatky o vzniku a vývoji Zeme,
- utvrdiť základné poznatky o jednotlivých svetadieloch,
- utvrdiť základné informácie o Európe,
- poznať základné informácie o jednotlivých krajoch Slovenska a krajských mestách,
- vedieť spoľahlivo pracovať s fyzikálnou a politickou mapou.

OBSAH

1. Vznik a vývoj Zeme

2. Svetadiely

Afrika, Ázia, Amerika, Austrália, Antarktída, Európa

3. Slovenská republika

Poloha, rozloha, povrch, podnebie, vodstvo, rastlinstvo a živočíšstvo, chránené územia, obyvateľstvo, poľnohospodárstvo, nerastné bohatstvo, priemysel, doprava.

Bratislava – hlavné mesto Slovenska

Bratislavský kraj

Trnavský kraj

Nitriansky kraj

Trenčiansky kraj

Žilinský kraj

Banskobystrický kraj

Košický kraj

Prešovský kraj

4. Región, v ktorom žijem

PROCES

Na hodinách sa snažíme využívať čo najčastejšie činnostné zložky učiva, najmä čítanie z mapy, využitie primeranej doplnkovej literatúry, informačno-komunikačné technológie. Touto činnosťou si žiaci obohacujú vedomosti o prírodných podmienkach, pamätihodnostiach, turistických zaujímavostiach, priemysle a poľnohospodárstve v jednotlivých regiónoch. V závere školského roka sa zameriavame na regionálnu geografiu, ktorú je možné spojiť aj s vychádzkami a exkurziami.

9. ročník
OBČIANSKA NÁUKA

CIELE

- Poznať štátne symboly Slovenskej republiky,
- oboznámiť sa so spôsobom voľby prezidenta Slovenskej republiky,
- poznať podmienky aktívneho a pasívneho volebného práva,
- poznať rozdiel medzi parlamentnými a komunálnymi voľbami,
- viesť žiakov k uvedomovaniu si práv a povinností občanov,
- získať základné vedomosti o ekonomickom fungovaní spoločnosti,
- získať základné vedomosti o Zákonníku práce.

OBSAH

Slovenská republika

Štátne symboly

Prezident Slovenskej republiky

Vláda Slovenskej republiky

Národná rada Slovenskej republiky

Voľby a volebné právo (voľba prezidenta, poslancov NR SR, poslancov do miestnych a regionálnych zastupiteľských orgánov)

Základné práva a povinnosti občanov

Slovenská republika – demokratický štát

Slovenské hospodárstvo

Trhové hospodárstvo

Vlastníctvo v demokratickej spoločnosti

Poctivá práca občanov

Peniaze a ich vznik

Peňažné ústavy v trhovej ekonomike

Rodinný a štátny rozpočet

Podnikanie

Sociálna politika štátu

Čo by mal občan vedieť

Doklady občana

Zmenená pracovná schopnosť

Úrady štátnej správy

Zákonník práce

Medziľudské vzťahy na pracovisku

Pracovné problémy a prekážky v práci

Choroba, liečebný poriadok, nemocenské dávky
Záujmové organizácie
Odborová organizácia
Poistenie a sporenie

PROCES

Vyučovanie realizujeme v konkrétnych situáciách tak, aby bol obsah učiva blízky chápaniu mentálne postihnutých žiakov. Žiaci si osvojujú podmienky práva voliť a byť volený. Vedíme ich k tomu, aby poznali význam základných dokladov občana. Pri učive o Zákonníku práce a medziľudských vzťahov na pracovisku využívame medzipredmetové vzťahy s učivom predmetu Svet práce. Oboznamujeme žiakov so záujmovými organizáciami v mieste ich bydliska.

9. ročník

ETICKÁ VÝCHOVA

CIELE

- Rozvíjať povedomie vlastnej dôstojnosti a hodnoty ľudskej bytosti,
- prehĺbiť komunikačné spôsobilosti orientované na riešenie problémov a vedenie dialógu,
- oboznámiť sa s niektorými vlastnosťami podporujúcimi zdravý životný štýl,
- učiť sa preberať zodpovednosť pri ponuke rozličných typov závislostí, vrátane nevhodných masmediálnych vplyvov,
- chápať význam radosti a pozitívneho myslenia v ľudskom živote a snažiť sa ich šíriť.

OBSAH

I. Prehĺbenie povedomia vlastnej dôstojnosti a hodnoty ľudskej bytosti vôbec

Objavovanie nových darov, ich kultivovanie, rozvoj záujmov.

Dar priateľstva pre vnútorný rozvoj ľudskej osoby.

Ľudské možnosti, túžby a odvážne sny, odvaha konať.

II. Prehĺbenie komunikačných spôsobilostí

Počúvanie, vedenie dialógu, riešenie konfliktov.

Asertivita orientovaná na prosociálnosť – požiadať o láskavosť, hovoriť adresne, vedieť povedať nie, oprávnená a neoprávnená kritika.

III. Zdravý životný štýl

Povedomie vlastnej hodnoty.

Skromnosť (opak neprimeraného sebaocenenia), nepovyšovať sa nad iných vo vystupovaní, v nárokoch, v rečiach.

Dobroprajnosť - dopriať iným materiálne i duchovné dobré, vedieť sa tešiť spolu s nimi.

Cieľavedomosť, pracovitosť, usilovnosť.

Čistota zmysľania, reči a prejavov správania v oblasti sexuality, význam studu a intimity v prejavoch náklonnosti medzi chlapcom a dievčaťom.

Kultivované vyjadrenie svojich citov, hlavne negatívnych.

Veselosť.

Sebaovládanie.

Ovocie zdravého životného štýlu.

IV. Závislosti, ktoré môžu znehodnotiť a ohrozovať náš život

Fajčenie, alkohol, omamné látky.

Konzumný a nezodpovedný sex.

Hracie automaty, nadmerné sledovanie televízie.
Sekty a kulty, skupiny orientované na rasovú neznášanlivosť.

V. Masmediálne vplyvy

Prosociálne vzory v masmédiách (osobné i kolektívne).
Kritické hodnotenie videoprodukcie a televíznych programov.
Televízna pseudorealita a jej hodnotenie. Výchova kritického diváka.
Možnosti pozitívneho ovplyvňovania televíziou.

VI. Radosť a optimizmus

Radosť ako dôsledok objavovania hodnôt.
Radosť ako výsledok vynaloženej námahy pri dosahovaní cieľa.
Radosť ako predpoklad i dôsledok socializácie.
Radosť ako dar pre iných (šírenie optimizmu a nádeje vo svojom okolí).
Pozitívny vzťah k životu a k ľuďom.

PROCES

Etická výchova sa v 9. ročníku zameriava na prehĺbenie niektorých hodnôt a sociálnych spôsobilostí, s ktorými sa žiaci stretli v predchádzajúcich ročníkoch. Snažíme sa diskutovať a zaujať prosociálne postoje k rozličným aktuálnym problémom žiakov. Tematický celok *Radosť a optimizmus* – trvalé nastavenie ľudského života, zameriame na poskytnutie skúsenosti pozitívneho myslenia v období dospievania žiakov. Zaradíme aj námety podľa záujmu žiakov a výberu učiteľa zamerané na obdobie dospievania.

POUŽITÁ A ODPORÚČANÁ LITERATÚRA

- BRATSKÁ, M.: *Metódy aktívneho sociálneho učenia a ich aplikácia*. Bratislava: Univerzita Komenského, 1994.
- KOŠČ, M.: *Základy psychológie*. Bratislava: SPN, 1994.
- LENCZ, L.: *Pedagogika etickej výchovy*. Bratislava: MC, 1992.
- LENCZ, L. - KRIŽOVÁ, O.: *Metodický materiál k predmetu etická výchova*. Bratislava: MC, 1993.
- LENCZ, L. a kol.: *Metodický materiál k predmetu etická výchova II*. Bratislava: MC, 1994.
- LENCZ, L., IVANOVÁ, E.: *Metodický materiál III. K predmetu etická výchova*. Bratislava: MC, 1995.
- ROCHE – OLIVAR, R.: *Etická výchova*. Bratislava: Orbis Pictus Istropolitana, 1992.
- JOYEUX, H.: *Přichází puberta. Sexuální výchova od 10 do 13 let*. Praha: Portál, 1994.
- Učebné osnovy Etickej výchovy pre 5. až 9. ročník základnej školy. Bratislava: Ministerstvo školstva Slovenskej republiky, 1997.
- KMEŤ, M.: *Využitie prvkov etickej výchovy vo vyučovacích predmetoch na špeciálnej základnej škole I. a II. časť*. Prešov: Metodicko-pedagogické centrum, 2002

9. ročník MATEMATIKA

CIELE

- Utvrdiť algoritmus písomného delenia jednociferným deliteľom so zvyškom,
- utvrdiť algoritmus písomného delenia dvojciferným deliteľom písomne alebo pomocou kalkulačky,
- vedieť využívať spôsoby kontroly správnosti výpočtu súčtu alebo rozdielu,
- vedieť vypočítať 1 %, rozlíšiť, pomenovať a vypočítať základ, počet percent a hodnotu príslušnú k počtu percent,
- pochopiť význam pojmu objem,
- poznať používané jednotky objemu a vedieť ich navzájom premieňať,
- osvojiť si postup výpočtu objemu kvádra a kocky,
- poznať sieť kvádra a kocky, rozvíjať priestorovú predstavivosť žiakov,
- naučiť žiakov získané vedomosti aplikovať v praxi.

OBSAH

ARITMETIKA

Opakovanie a prehĺbenie učiva z 8.ročníka

Písomné násobenie prirodzených čísel číslami 1 až 99.

Písomné delenie prirodzených čísel jednocifernými deliteľmi aj pomocou kalkulačky.

Písomné delenie prirodzených čísel dvojcifernými deliteľmi pomocou kalkulačky.

Zlomky.

Desatinné čísla: čítanie, odčítanie, násobenie a delenie desatinných čísel.

Percento

Pojem percento, čítanie a písanie percent.

Pojem celok, základ, 100 %.

Výpočet percentovej časti, celku, počtu percent aj s využitím kalkulačky.

Riešenie jednoduchých slovných úloh z praxe.

Istina, úrok, úroková miera

Istina, úrok, úroková miera, daň z úroku – informatívne.

Osobný – bežný účet

Osobný – bežný účet, jeho význam a použitie. Platobná karta.

Prehĺbenie poznatkov z matematiky so zameraním na prax a profesionálnu prípravu

Riešenie slovných úloh a príkladov z praxe.

GEOMETRIA

Opakovanie a prehĺbenie učiva z 8.ročníka

Uhly.

Obvody a obsahy rovinných obrazcov.

Geometrické telesá všeobecne

Kocka, sieť a povrch kocky.

Kváder, sieť a povrch kvádra.

Objemy telies všeobecne

Jednotky objemu.

Objem kocky a kvádra. Riešenie úloh z praxe.

PROCES

V prvom polroku sa venujeme utvrdeniu učiva osvojovaného v ôsmom ročníku. Na získanie početných návykov využívame aktivizujúce vyučovacie metódy. Na zvládnutie numerických zručností žiakov využívame kalkulačky a osobné počítače, hlavne v samostatnej práci, práci vo dvojiciach, pri kontrole výsledkov svojej práce i práce spolužiakov. Rozvíjame vedomosti žiakov z geometrických výpočtov. Dôraz kladieme na úlohy z praxe a na použitie jednotiek medzinárodnej sústavy. V druhom polroku sa zameriavame najmä na aplikáciu poznatkov v praktickom živote a v súvislosti s profesionálnou prípravou.

9. ročník
INFORMATICKÁ VÝCHOVA

CIELE

- Vedieť samostatne pracovať s jednotlivými nástrojmi v grafickom editore,
- rozšíriť zručnosti v práci s textom, vedieť používať nástroje na úpravu textov,
- naučiť sa pracovať s tabuľkou v MS Word,
- rozvíjať schopnosť kooperácie a komunikácie,
- pochopiť základné autorské práva,
- vedieť prezentovať výsledky svojej práce.

OBSAH

Informácie okolo nás

Prehrávanie, ukladanie zvukového záznamu.

Tvorba jednoduchých animácií.

Rozširovanie zručnosti v práci s textom

Kombinácia textu a obrázka.

Vkladanie obrázka do textu cez schránku.

MS Word – vkladanie a formátovanie jednoduchej tabuľky.

Ukladanie informácií do súborov (text, obrázkov, zvuk).

Základné autorské práva pri kopírovaní textu, obrázkov, hier.

Počítačové didaktické hry.

Komunikácia prostredníctvom IKT

e- mail, poštový program, e- mailová adresa, adresár

Samostatné posielanie a prijímanie jednoduchých listov. Tvorba a využitie adresára.

Posielanie príloh, hromadné odosielanie správ.

Bezpečné a etické správanie v e- mailovej komunikácii, ochrana osobných údajov.

www, webový prehliadač, webová stránka, odkaz, vyhľadávanie

Vyhľadávanie informácií v elektronickej encyklopédii.

Výber vhodnej informácie, práca s kľúčovým slovom, spracovanie informácie z Internetu.

On-line hry, zásady správania sa na portáloch.

Školské portály.

Postupy, riešenie problémov

Skladanie podľa návodov.

Riešenie jednoduchých algoritmov v detskom programovacom prostredí.

Samostatné ovládanie výučbového softvéru.

Používanie vyučovacích programov pre žiakov, ktoré rozvíjajú logické myslenie.

Princípy fungovania IKT

Skener

Skenovanie textu, obrázka a ich ukladanie, upevňovanie zručnosti.

CD mechanika

Ovládanie CD mechaniky, spustenie CD, DVD, USB – upevňovanie zručnosti.

Ukladanie informácií na rôzne médiá, porovnávanie ich kapacity.

Informačná spoločnosť

Informačné technológie v škole

Využívanie rôznych typov edukačných programov pre rôzne predmety.

Bezpečnosť počítača - prečo a pred kým treba chrániť počítač.

Voľný čas a IKT

Počítačové hry, hudba, filmy.

PROCES

V rámci vyhľadávania informácií na Internete sa žiaci učia vyhľadať praktické informácie (napríklad vhodný dopravný spoj, predpoveď počasia na daný deň, recept na prípravu jednoduchého jedla, ordinačné hodiny svojho lekára).

Učíme žiakov vytvárať jednoduchú tabuľku v textovom editore, orientovať sa v nej a upravovať ju.

Poučíme ich o výhodách a rizikách internetového obchodu.

Učíme ich využívať možnosti IKT pri riešení projektových úloh a ich prezentácii.

Vyučujúci vyčlení určitý čas aj na projektovú prácu, ktorá by mala využívať medzipredmetové vzťahy.

9. ročník PRACOVNÉ VYUČOVANIE

CIELE

- Upevniť a prehľbovať získané zručnosti a vedomosti o základných druhoch dreva,
- vedieť pracovať s profilovým materiálom,
- zdokonaľiť sa v pracovných zručnostiach s plastmi,
- naučiť sa pracovať s kuchárskou knihou a receptom,
- vedieť pripraviť jedlá z ovocia a zeleniny,
- naučiť žiakov racionálne používať mechanizačné prostriedky v domácnosti, poznať zásady bezpečnej práce a ich bežnej údržby,
- oboznámiť sa so základmi starostlivosti o dieťa, chorých a starých ľudí.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti

Osobná hygiena

Intímna hygiena .

Hygiena domácnosti

Zariadenie bytu, výber bytových doplnkov, starostlivosť a spôsoby ich ošetrovania. Veľké upratovanie, tepovanie kobercov. Čistiace prostriedky. Bezpečné zaobchádzanie s modernými prístrojmi v domácnosti.

Ustlanie postele, prevliekanie posteľnej bielizne.

Údržba odevu a bielizne: spôsoby prania, čistenie škvŕn. Žehlenie, regulácia tepla v žehličke.

Práce v dielni

Práce s drevom

Zdokonaľovanie sa v ručnom obrábaní dreva a povrchovej úprave.

Spájanie dreva kolíčkami. Práca podľa technického výkresu.

Rezanie lupienkovou pílou.

Príklady výrobkov: stojan na časopisy, debničky na kvety a iné.

Práce s kovem

Práca s profilovým materiálom – rezanie, sekanie, vŕtanie, pilovanie.

Príklady výrobkov: kladívko, uholník a iné.

Práce s plastmi

Zdokonaľovanie pracovných činností s organickým sklom a novodurom.

Príklady výrobkov: maliarska paleta, polička, puzdro a iné.

Údržbárske práce

Praktické činnosti podľa potreby pri údržbe školského nábytku, záhradného náradia a školského areálu.

Práce s rozličným materiálom

Náplň určí vyučujúci.

Práce v domácnosti

Príprava pokrmov

Príprava jedál podľa kuchárskej knihy, príprava receptov.

Rôzne spôsoby spracovania zeleniny a ovocia a zachovanie vitamínov.

Konzervovanie ovocia a zeleniny, príprava kompótov a lekvárov.

Príprava cukrárenských výrobkov.

Praktické využitie moderného technického vybavenia kuchyne pri príprave pokrmov.

Šitie

Odievanie a móda: voľba materiálu, strihu, kombinácia farieb, odievanie pri rôznych príležitostiach.

Práca s textilom. Zdokonaľovanie sa v šití všetkých ručných stehov. Vyšívanie gombíkovej dierky.

Zhotovenie pútka obnítovaním z látky.

Práca so strihom. Strojové šitie: šitie do kruhu, štepovanie, začísťovanie látky.

Žehlenie zložitých tvarov.

Príklady výrobkov: jednoduchá blúzka, kruhové prestieranie a iné.

Pletenie

Zdokonaľovanie techniky pletenia. Výrobok podľa vlastného výberu.

Háčkovanie

Zdokonaľovanie techniky háčkovania. Výrobok podľa vlastného výberu.

Starostlivosť o dieťa

Informácie o narodení dieťaťa.

Detská výbava. Prebaľovanie dojčat'a, príprava mlieka a ďalších pokrmov pre dieťa.

Hygiena matky.

Starostlivosť o chorých a starých ľudí

Oboznámenie sa s hygienickou starostlivosťou o chorých a starých ľudí, s rôznymi spôsobmi merania telesnej teploty, s príkladami obkladov, s používaním liekov, so základnými lekárskymi vyšetreniami (röntgenové, sonografické, moču, krvi a iné).

Pestovateľské práce

Obsah učiva prispôbíme úrovni žiakov, regionálnym a materiálnym podmienkam školy.

Význam pestovania zeleniny pre zdravie človeka.

Pestovanie základných druhov zeleniny.

Zužitkovanie odpadu kompostovaním.

Biologická ochrana pestovaných plodín.

Základy technického kreslenia

Učivo základov technického kreslenia aplikujeme v súlade s konkrétnym výrobkom, na ktorom žiaci pracujú.

Osová súmernosť

- využívanie osovej súmernosti v praxi (dekoratívna a ľudová tvorba)
- znázorňovanie s využitím osovej súmernosti.

Zhotovovanie technických náčrtov výrobkov.

Rysovanie jednoduchých technických výkresov, praktické využitie.

PROCES

V tomto ročníku sa zameriame na upevnenie zručností z predchádzajúcich ročníkov. Vedeíme žiakov ku skvalitňovaniu práce. Praktickú činnosť zameriavame na profesijnú prípravu. Jednoduchý technický výkres žiaci zhotovujú len ku konkrétnemu výrobku. Pri príprave pokrmov poučíme žiakov o význame sacharidov pre ľudský organizmus, o dôsledkoch nadmernej konzumácie rafinovaných cukrov a sladkostí. Vedeíme ich k získaniu praktických skúseností pri príprave pohostenia. V rámci exkurzií podľa miestnych možností žiaci spoznávajú tradičné technológie používané v ľudových remeslách daného regiónu, výrobky ľudových remesiel a spracovanie tradičného materiálu. V rámci pestovateľských prác žiaci rozlišujú osivo a sadivo, poznajú ich kvalitatívne vlastnosti rozhodujúce pre rozmnožovanie a úrodu, rozoznávajú vegetatívne časti rastlín vhodné na rozmnožovanie.

Dbáme na to, aby žiaci poznali a rešpektovali požiadavky bezpečnosti a hygieny pri každej pracovnej činnosti. Na hodinách je možné využívať aj iné techniky (napríklad: viazanie - macramé, frivolitkové čipky, šitá čipka, flanderská čipka, gatra, cigánske tkanice, batika, sieťovanie, krosienkovanie, tapiséria, tkanie, pletenie na stroji, aplikácia, intarzia, sůtašky, reliéf, kovotepectvo, keramika, drevorezba).

9. ročník SVET PRÁCE

CIELE

- Naučiť sa orientovať na trhu práce,
- vedieť, kde sa podľa miesta bydliska nachádza príslušný Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny,
- vedieť napísať svoj životopis a žiadosť o prijatie do zamestnania,
- naučiť sa (prakticky) zvládnuť prijímací pohovor,
- poznať základné všeobecné povinnosti zamestnanca v pracovnom pomere.

OBSAH

Trh práce

Prvé zamestnanie

Hľadanie zamestnania

Zdroje informácií (inzeráty v tlači, informácie na Internete, rodina, priatelia, známi)

Úrady práce, sociálnych vecí a rodiny

Ako sa uchádzať o zamestnanie

Životopis

Žiadosť o prijatie do zamestnania

Prijímací pohovor

Pracovná zmluva

Zákonník práce

Základné povinnosti zamestnanca v pracovnom pomere

Pracovný poriadok

PROCES

Učíme žiakov vyhľadávať si ponuky pracovných miest a ponuky pracovných síl, vysvetlíme im mechanizmus ponuky a dopytu. Prostredníctvom inzerátov v tlači a na Internete (www.jobs.sk, www.praca.sk, www.hladajpracu.sk a iné) si žiaci prakticky nacvičujú vlastný prieskum trhu. V rámci medzipredmetových vzťahov so slovenským jazykom a informatickou výchovou učíme žiakov písať životopis a žiadosť o prijatie do pracovného pomeru. Prakticky nacvičujeme ako prebieha prijímací pohovor. Oboznámime ich s povinnými náležitosťami pracovnej zmluvy ako je druh práce, na ktorú sa pracovník prijíma, miesto výkonu práce, deň nástupu do práce. Oboznámime ich so Zákonníkom práce, základnými povinnosťami zamestnanca a pracovným poriadkom.

9. ročník

VÝTVARNÁ VÝCHOVA

CIELE

- Formovať osobnosť a estetický vzťah žiaka ku skutočnosti prostredníctvom výtvarných aktivít a výtvarného umenia,
- prehĺbovať získané poznatky a zručnosti v základných výtvarných technikách dopĺňaním zložitejších foriem výtvarného vyjadrovania,
- posilniť výchovno-estetické a arteterapeutické zameranie predmetu.

OBSAH

Námety

Pri výbere námetu využívame témy preberané na iných vyučovacích predmetoch, prípadne využívame prvky projektového vyučovania.

Zapájame žiakov do výzdoby interiéru a exteriéru školy, triedy, školskej jedálne, do výtvarných súťaží s námetmi podľa tém daných vyhlasovateľom súťaže.

Výtvarné techniky

Výtvarné techniky relaxačného charakteru zamerané na činnosť, rozvíjanie výtvarných zručností, estetickosť, sebaujadrovanie, podporovanie spontánnej expresivity, vyjadrenie zážitku.

Plošné, priestorové, figurálne, dekoratívne techniky.

Netradičné formy práce s využitím všetkých arteterapeutických techník.

Výtvarný materiál

Výber materiálu je určený voľbou výtvarnej techniky.

PROCES

Vyučovacie hodiny výtvarnej výchovy v 9. ročníku majú v prevažnej miere relaxačný charakter. Využívame arteterapeutické cvičenia.

Ten istý námet môžu skupiny alebo dvojice žiakov realizovať rozličnými technikami, ktoré si osvojili v predchádzajúcich ročníkoch a rozličným výtvarným materiálom. Pri ich voľbe zohľadňujeme mieru postihnutia každého žiaka. Nevyžadujeme, aby žiaci zvládli všetky zvolené techniky súčasne. Využívame individuálne, párové, skupinové výtvarné aktivity, ktoré uvoľňujú napätie, stres a uspokojujú potrebu zmysluplnej činnosti.

9. ročník
HUDOBNÁ VÝCHOVA

CIELE

- Rozvíjať hudobnú a kultúrnu úroveň žiakov,
- pestovať záujem o pozorné počúvanie hudby rozličných žánrov,
- osvojovať si hudobno-kultúrne a poslucháčske návyky,
- aktívne sa oboznamovať s hudobnými nástrojmi a rozlišovať ich podľa zvuku,
- sprevádzať spev a hudbu tanečnými krokmi valčíka, polky, karičky a čardáša.

OBSAH

Aktívne oboznamovanie sa s hudobnými nástrojmi, ich rozlišovanie podľa zvuku. Sprevádzanie spevu a hudby tanečnými krokmi valčíka, polky, karičky a čardáša.

Piesne na spev – Prala som ja na potôčku (ľudová); Ja som chlapec vrtký (ľudová); Limbora, limbora (ľudová); Tam okolo Levoči (ľudová); Zalet' sokol, biely vták (ľudová); Javorník, Javorník (ľudová); Z Východnej dievčatá (ľudová); Poďme bratia do Betlema (ľudová); Neďaleko mlyna (ľudová); Sobotienka ide (ľudová); Na tej Detve (ľudová); Žalo dievča, žalo trávu (ľudová); Láska, Bože, láska (ľudová); Mám ja kosu, kosičku (ľudová); Neodchádzaj slniečko (A. Čobej); Keby som mal gitaru (A. Čobej); Lúčenie, lúčenie (O. Francisci - B. Wallnerová) a iné.

Piesne a skladby na počúvanie

Árie z oper (napríklad: Verdi, Bisset, Cikker a iné)

Piesne z muzikálov (napríklad: West Side Story, Na skle maľované a iné)

Piesne z operiet (napríklad: Strauss, Dusík, Lehár a iné)

Džezové piesne, country, rock and roll (podľa výberu učiteľa)

Hudobno-pohybový prejav

Ľudové tanečné hry a ľudové tance podľa spevu žiakov a počúvanej ľudovej hudby.

Pohybová improvizácia v rytme modernej hudby.

PROCES

Pri osvojovaní piesní a v hudobno-pohybových prejavoch zohľadňujeme regionálne osobitosti. V hudobno-pohybových činnostiach môžeme uplatňovať diskotékové tance, rockovú a jazzovú hudbu s prihliadnutím na úroveň hudobných schopností a záujem žiakov.

Pri vyjadrovaní hudby pohybom vychádzame z už osvojených pohybových prvkov.

9. ročník
TELESNÁ VÝCHOVA

CIELE

- Osvojiť si zložitejšie pohybové zručnosti základných športových disciplín, telovýchovnej terminológie a poznatkov z telesnej kultúry,
- osvojiť si základné poznatky o poskytovaní pomoci pri cvičeniach,
- zvyšovať všeobecnú pohybovú výkonnosť a zdatnosť s orientáciou na udržanie a zlepšenie zdravia,
- dodržiavať princípy fair-play.

OBSAH

Poradové cvičenia

Upevňovanie poznatkov z poradových povelov a povelovej techniky.

Prípravné, kondičné, koordinačné a kompenzačné cvičenia

- Cvičenia k upevňovaniu správneho držania tela.
- Zvyšovanie pohyblivosti kĺbov.
- Rozvoj obratnosti a rovnováhy.
- Zdokonaľovanie chôdze, behu, lezenia, plazenia, podliezania, preliezania, vystupovania, zostupovania, zoskakovania, rúčkovania, dvíhania, nosenia, ťahania, gúľania, hádzania.
- Dynamické posilňovanie svalstva dolných končatín, trupu a horných končatín.
- Strečingové cvičenia.

Športová gymnastika

Akrobacia

- Kotúľ letmo.
- Stoj na rukách s obmenami.
- Premet bokom.
- Samostatná akrobatická zostava.
- Preskoky (koza, debna, kôň, stôl), skrčka odrazom z mostíka.

Hrazda

- Rúčkovanie.
- Krúženie vo zvisle.
- Zhyby.
- Zhyb zo zvisu stojmo.
- Výmyk odrazom jednoňož, prešvih úňožmo, záves a vzopretie závesom v podkolení.
- Zoskok zákmihom.

Kladina (alebo lavička)

- Náskoky, chôdza, prísunná chôdza, obraty, zmeny polôh tela (dievčatá) váha predkloňmo.

Šplh

- Šplh bez prírazu (chlapci).

Trampolínka

- Skok prípäťmo.

Rytmická gymnastika a tanec

- Jednoduchý krajový tanec v $\frac{3}{4}$ takte – trojdub.
- Jednoduché varianty tancov disko a country.
- Vyjadrenie rytmických motívov improvizovaným pohybovým prejavom.

Atletika

Beh

- Rozložené rovinky.
- Beh na 100 metrov.
- Nízky štart z blokov.
- Vytrvalostný beh na 600 – 1000 metrov.
- Beh v zatáčke.

Skok do diaľky

- Skok do diaľky skrčmo.

Skok do výšky

- Skok technikou obkročmo flop z 3 krokov, zo skráteného rozbehu., z celého rozbehu.

Hod granátom

- Držanie granátu, hod z miesta, z bočného postavenia, z rozbehu.

Vrh guľou

- Vrh guľou z miesta, z bočného postavenia.

Prekážkový beh cez prírodné prekážky

Štafetový beh

- Nízky štart so štafetovým kolíkom.
- Štafetový beh 4 x 60 m, 4 x 100 m.

Športové hry

Basketbal a hádzaná

- Dvojtakt, strel'ba po dvojtakte, doskakovanie lopty (basketbal).
- Obranné činnosti jednotlivca.
- Útočné kombinácie.
- Hra na jeden kôš (jednu bránku).
- Hra s upravenými pravidlami basketbalu a hádzanej.

Futbal

- Hra s upravenými pravidlami futbalu, sálového futbalu.

Volejbal

- Nahrávka, hra na zmenšenom ihrisku s upravenými pravidlami.
- Spodné podanie, hra s upravenými pravidlami.

Cvičenie v prírode

- Orientácia v teréne.
- Mierka mapy.
- Kompas, buzola.
- Práca s nožom, sekerou a pílou.
- Stavba stanu.
- Ochrana prírody.

Pešia turistika

- Chôdza so záťažou.
- Orientačný pretek s úlohami.

Cykloturistika

- Jazda so záťažou.
- Súťaž v slalome, vrchárska, rýchlostná.

Odporúčame plávanie, lyžovanie, korčuľovanie a iné pohybové aktivity ako prvky jogy, tenis, stolný tenis, badminton, nohejbal, florbal, jazda na skateboarde, prvky sebaobrany, karate, judo, lezenie na umelej horolezeckej stene (podľa podmienok a možností školy).

PROCES

Počas vyučovacích hodín si žiaci osvojujú základné poznatky o poskytovaní pomoci pri konkrétnych cvičeniach. Učíme žiakov poznávať účinok vykonávaných pohybových činností na svoj organizmus, primerane hodnotiť kvalitu vlastnej realizovanej pohybovej činnosti. Poznatkami z telesnej kultúry pomáhame žiakom pri utváraní vzťahu k správnej životospráve a celoživotnej pohybovej aktivite.

Pri relaxačných cvičeniach dbáme na to, aby boli žiaci schopní uvoľňovať svalové skupiny a uvedomovať si ich pri polohách a pri pohybe.

ŠTÁTNY PEDAGOGICKÝ ÚSTAV

OBSAH VZDELÁVANIA PRE 9. ROČNÍK PRE ŽIAKOV SO STREDNÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

Autori:

PaedDr. Mária Tarabová

PaedDr. Alena Štíhová, PhD.

Konzultovali:

Mgr. Helena Kalužayová

Mgr. Kamila Adamcová

PaedDr. Anna Vozárová

PaedDr. Edita Melušová

9. ROČNÍK

SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA

CIELE

- Vedieť opísať a prepísať ľahký text,
- správne písať krátke a dlhé samohlásky v slovách,
- učiť sa písať správne predložky a spojky,
- vedieť o sebe podať základné informácie formuláciou jednoduchej vety,
- naučiť sa čítať ľahké texty s porozumením,
- naučiť sa (s pomocou) reprodukovat' dej jednoduchej rozprávky.

OBSAH

Čítanie a literárna výchova

Čítanie tlačeneho a písaného textu.

Čítanie jednoduchých náučných a umeleckých textov s porozumením, orientácia v texte, reprodukovanie jeho obsahu.

Čítanie detských kníh a časopisov.

Sloh

Utvrdenie písania vlastného mena, mien rodičov, súrodencov, dátumu narodenia, adresy svojho bydliska; ústne vyjadrenie týchto informácií formuláciou jednoduchej vety.

Jednoduchá formulácia odpovedí na otázky.

Ústny a písomný opis jednoduchého predmetu.

Jednoduchá charakteristika vlastností rozprávkových postáv.

Ústne a písomné precvičovanie foriem spoločenského styku.

Rozprávanie podľa pripravenej osnovy, podľa série obrázkov.

Písanie

Precvičenie a utvrdenie písmen dz, Dz, dž, Dž, G, Ch, L, S, Š, V.

Precvičenie a utvrdenie písania krátkej a dlhej samohlásky v slovách.

Písanie predložky a spojky ako samostatného slova.

Opisovanie a prepisovanie ľahkého textu.

Písanie jednoduchých viet podľa diktátu.

PROCES

So žiakmi utvrdzujeme správne písanie slov, dbáme na to, aby nevynechávali v slove písmená, neprehadzovali poradie písmen v slove. Často zaraďujeme precvičovanie súvislého jazykového prejavu žiakov.

Snažíme sa v rámci mentálnych možností žiakov o rozvoj ich rečovej kultúry.

Podľa možností školy zúčastniť sa so žiakmi divadelného a filmového predstavenia.

8. – 10. ROČNÍK
ROZVÍJANIE KOMUNIKAČNÝCH SCHOPNOSTÍ

CIELE

- Stimulovať komunikáciu žiaka v sociálnej interakcii
- Rozvíjať sluchovú diferenciačnú schopnosť
- Rozvíjať porozumenie reči
- Podporovať spontánne vyjadrovanie potrieb, pocitov a názorov žiaka
- Rozvíjať verbálnu i neverbálnu formu komunikácie žiaka

OBSAH

Podľa individuálneho stavu/úrovne komunikačnej schopnosti žiaka stimulujeme a rozvíjame nasledovné oblasti:

Porozumenie reči

Komentovaním všetkých činností a pomenovávaním predmetov rozvíjame porozumenie pojmov a ich vzájomných súvislostí. Vytváranie komunikačných situácií so zameraním na bežné životné situácie (nakupovanie, cestovanie vlakom, návšteva divadla a pod.), názorné vysvetľovanie pojmov.

Rozvíjanie expresívnej reči

Námetové, edukačné a konštrukčné hry, pri ktorých žiak môže komentovať svoju činnosť. Vo všetkých hrách kladieme dôraz na hlasné komentovanie činnosti alebo spolukomentovanie s pomocou učiteľky.

Vytváranie situácií z bežného života tak, aby ich mohli žiaci lepšie pochopiť a komentovať a tým si upevňovať slovnú zásobu. Jednoduché aktívne pomenovávanie predmetov a dejov v prostredí školy a rodiny, jednoduché komentovanie vykonávaných alebo prebiehajúcich činností a situácií. Tvorenie dvojslovných a trojslovných viet, slovných pomenovaní. Rozvíjanie jazykového citu. Tvorenie záporu. Tvorenie otázok v rozhovoroch spojených s konkrétnymi situáciami a v námetových hrách.

Krátke jednoduché príbehy, rozvíjanie chápania časovej následnosti dejov. Vyjadrenie minulosti a budúcnosti. Jednoduché rozprávanie zážitku alebo príbehu podľa obrázkov. Práca s detskými ilustrovanými knihami, leporelami, pestovanie vzťahu ku knihám, k čítaniu.

Výmena rolí v rozhovore.

Dramatizácia krátkych príbehov.

PROCES

Žiakovi je potrebné umožniť komunikovať takou formou, pre akú má zachované schopnosti a tieto v komunikácii stimulovať a rozvíjať.

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti sa prelína celým vyučovacím procesom a zároveň témy preberané v predmete RKS by mali byť v súlade s témami preberanými najmä v predmete *Slovenský jazyk a literatúra a Vecné učenie*. Na hodine RKS sa učiteľ má so žiakmi zamerať na porozumenie pojmov a súvislostí a precvičovanie ich používania v komunikácii.

Vhodnou formou aktivít je cielené vytváranie komunikačných situácií. Túto formu vyučovania možno realizovať na vyučovacej hodine alebo v bloku, v priestoroch triedy alebo v prirodzenom prostredí, ktoré súvisí s komunikačným obsahom alebo témou. Odporúčame rozširovať vytváranie komunikačných situácií a okruh komunikačných partnerov aj do prostredia mimo školy a rodiny, napr. komunikácia v obchode, na pošte, na stanici a pod. U žiakov, ktorých hovorená reč je nezrozumiteľná alebo sú úplne nehovoriaci, zaraďujeme prvky alternatívnej a augmentatívnej komunikácie (AAK).

9. ROČNÍK VECNE UČENIE

CIELE

- Poznať rozdiel v spôsobe nakupovania v obchode s predavačkou a v samoobsluže,
- vedieť nakúpiť tovar, zistiť cenu výrobku, požiadať o tovar – s pomocou,
- vedieť opísať ťažkosti pri bežnom ochorení,
- poznať zásady správania sa v dopravnom prostriedku,
- vedieť sa bez/s pomocou s orientovať v priestore zdravotného strediska.

OBSAH

Nakupovanie

Obchod, obchodný dom, veľké obchodné centrum, špecializované predajne

Nakupovanie základných potravín

Nakupovanie podľa zoznamu, vyhľadanie ceny, váženie ovocia a zeleniny

Poznávanie dátumu výroby a dátumu spotreby potravín

Zisťovanie celkovej ceny za nákup, používanie kalkulačky

Nakupovanie základných hygienických potrieb

Nakupovanie tovaru súvisiaceho s dennými hygienickými úkonmi

Nakupovanie odevov a obuvi

Komunikácia s predavačkou: požiadanie o pomoc pri nákupe, požiadanie o druh tovaru, jeho veľkosť, skúšanie tovaru, platenie

Služby

Čistiareň, práčovňa, oprava obuvi, oprava elektrospotrebičov – výmenný lístok k objednanej službe, platba

Upratovanie domácnosti, čistenie kobercov, čalúneného nábytku, holičstvo, kaderníctvo

Zdravie a choroba

Pojmy zdravie a choroba

Ochrana zdravia, prevencia ochorení otužovaním, vyváženým stravovaním a dodržiavaním pravidiel osobnej hygieny

Zvýšená hygiena pri kontakte s chorými osobami, po návšteve nemocnice

Angína, chrípka – prejavy ochorenia

Liečebný režim – meranie teploty, užívanie liekov, pitie teplých čajov z liečivých bylín

Druhy liekov – tablety, kvapky, sirupy, masti; bezpečné užívanie liekov

U lekára

Zdravotné stredisko, nemocnica s poliklinikou, všeobecný lekár, odborný lekár

Karta poistenca, objednanie termínu vyšetrenia

Bežné ochorenia a ich príznaky, opis ťažkostí, recept, návšteva lekárne

Liečenie pacienta v domácnosti

Privolanie obvodného lekára do bytu, lekárskej služby prvej pomoci, záchranej služby

Dopravné prostriedky

Druhy dopravných prostriedkov – utvrdenie poznatkov z nižších ročníkov

Miesto čakania na dopravný prostriedok - stanica, zastávka

Kúpa cestovného lístka, cestovný poriadok, určovanie času
Pravidlá správania sa v dopravných prostriedkoch
Cestovanie dopravnými prostriedkami v mieste bydliska

Na pošte

Podávanie pohľadníc, listov, balíkov, peňažných poukážok, počítanie peňazí
Požiadanie o pomoc
Oboznámenie sa s prostredím pošty – podľa miestnych možností

V banke

Rozdelenie finančných prostriedkov na mesiac, rozpočet domácnosti, hospodárenie s peniazmi
Sporenie, usporená suma, vklad, výber a zostatok peňazí v banke – práca s kalkulačkou
Osobný účet, platobná karta, bankomat
Oboznámenie sa s prostredím banky – podľa miestnych možností

Naša vlasť

Štátne symboly: štátna vlajka, štátny znak, štátna hymna
Prezident Slovenskej republiky
Najznámejšie oblasti a mestá Slovenskej republiky

Návšteva v ZOO

Zvieratá žijúce u nás a cudzokrajné zvieratá

Využívanie voľného času

Návšteva divadelného a filmového predstavenia, spoločenské a športové hry, turistika

Prázdniny, dovolenka

Striedanie práce a odpočinku. Aktívny a pasívny oddych
Najznámejšie rekreačné miesta
Pohľadnica z dovolenky

PROCES

Podľa miestnych podmienok sa žiaci oboznamujú s nakupovaním potravín a drogistického tovaru v malom obchode, supermarkete, hypermarkete. Prakticky sa učia orientovať s nákupným vozíkom v regáloch. Oboznamujeme ich s obmedzenou trvanlivosťou potravín, ktorá je vyznačená na obale. Za pomoci učiteľa nakupujú 3 – 5 položiek tovaru, v závislosti od schopností žiakov.

Prostredníctvom didaktickej hry nacvičujeme správanie sa počas čakania na dopravný prostriedok na zastávke, na stanici a pravidlá správania sa v dopravnom prostriedku.

Podľa miestnych možností v rámci vychádzok oboznámime žiakov s reálnym prostredím zdravotného strediska, lekárne, pošty, banky, čistiarne, autobusovej alebo železničnej stanice.

9. ROČNÍK

ETICKÁ VÝCHOVA

CIELE

- Rozvíjať povedomie vlastnej dôstojnosti a hodnoty ľudskej bytosti,
- prehĺbiť komunikačné spôsobilosti orientované na riešenie problémov a vedenie dialógu v rámci ich individuálnych schopností,
- upozorniť žiakov na ponuku k rozličným typom závislostí, vrátane nevhodných masmediálnych vplyvov,
- chápať význam radosti a pozitívneho myslenia v ľudskom živote a snažiť sa ich šíriť.

OBSAH

I. Prehĺbenie povedomia vlastnej dôstojnosti a hodnoty ľudskej bytosti vôbec

Objavovanie nových darov, ich kultivovanie, rozvoj záujmov.

Dar priateľstva pre vnútorný rozvoj ľudskej osoby.

Ľudské možnosti, túžby a odvážne sny, odvaha konať.

II. Prehĺbenie komunikačných spôsobilostí

Počúvanie, vedenie dialógu, riešenie konfliktov.

Asertivita orientovaná na prosociálnosť – požiadať o láskavosť, hovoriť adresne, vedieť povedať nie, oprávnená a neoprávnená kritika.

III. Zdravý životný štýl

Povedomie vlastnej hodnoty.

Skromnosť (opak neprimeraného sebaocňovania), nepovyšovať sa nad iných vo vystupovaní, v nárokoch, v rečiach.

Dobroprajnosť - dopriať iným materiálne i duchovné dobré, vedieť sa tešiť spolu s nimi.

Cieľavedomosť, pracovitosť, usilovnosť.

Čistota zmysľania, reči a prejavov správania v oblasti sexuality, význam studu a intimity v prejavoch náklonnosti medzi chlapcom a dievčaťom.

Kultivované vyjadrenie svojich citov, hlavne negatívnych.

Veselosť.

Sebaovládanie.

Ovocie zdravého životného štýlu.

IV. Závislosti, ktoré môžu znehodnotiť a ohrozovať náš život

Fajčenie, alkohol, omamné látky.

Konzumný a nezodpovedný sex.

Hracie automaty, nadmerné sledovanie televízie.

Sekty a kulty, skupiny orientované na rasovú neznášanlivosť.

V. Masmediálne vplyvy

Prosociálne vzory v masmédiách (osobné i kolektívne).

Kritické hodnotenie videoprodukcie a televíznych programov.

Televízna pseudorealita a jej hodnotenie. Výchova kritického diváka.

Možnosti pozitívneho ovplyvňovania televíziou.

VI. Radosť a optimizmus

Radosť ako dôsledok objavovania hodnôt.

Radosť ako výsledok vynaloženej námahy pri dosahovaní cieľa.

Radosť ako predpoklad i dôsledok socializácie.

Radosť ako dar pre iných (šírenie optimizmu a nádeje vo svojom okolí).

Pozitívny vzťah k životu a k ľuďom.

PROCES

Zameriame sa na utvrdenie niektorých hodnôt a sociálnych spôsobilostí, s ktorými sa žiaci stretli v predchádzajúcich ročníkoch. Snažíme sa rozprávať so žiakmi o ich problémoch a zaujať k nim prosociálne postoje. Pri preberaní témy „Závislosti, ktoré môžu znehodnotiť a ohrozovať náš život“ primeraným spôsobom k chápaniu žiakov ich upozorňujeme na možné riziko zneužitia ich dôvery zo strany cudzích ľudí.

Náročnosť témy „Masmediálne vplyvy“ prispôbime rozumových schopnostiam žiakov.

POUŽITÁ A ODPORÚČANÁ LITERATÚRA

BRATSKÁ, M.: *Metódy aktívneho sociálneho učenia a ich aplikácia*. Bratislava: Univerzita Komenského, 1994.

KOŠČ, M.: *Základy psychológie*. Bratislava: SPN, 1994.

LENCZ, L.: *Pedagogika etickej výchovy*. Bratislava: MC, 1992.

LENCZ, L. - KRIŽOVÁ, O.: *Metodický materiál k predmetu etická výchova*. Bratislava: MC, 1993.

LENCZ, L. a kol.: *Metodický materiál k predmetu etická výchova II*. Bratislava: MC, 1994.

LENCZ, L., IVANOVÁ, E.: *Metodický materiál III. K predmetu etická výchova*. Bratislava: MC, 1995.

ROCHE – OLIVAR, R.: *Etická výchova*. Bratislava: Orbis Pictus Istropolitana, 1992.

JOYEUX, H.: *Přichází puberta. Sexuální výchova od 10 do 13 let*. Praha: Portál, 1994.

Učebné osnovy Etickej výchovy pre 5. až 9. ročník základnej školy. Bratislava: Ministerstvo školstva Slovenskej republiky, 1997.

9. ROČNÍK MATEMATIKA

CIELE

- Poznať číselný rad do 100 a orientovať sa v ňom,
- vedieť písomne pričítať a odčítať jednociferné číslo od dvojciferného v obore do 100 s prechodom cez základ 10 alebo pomocou kalkulačky,
- pochopiť pojem párne a nepárne číslo,
- vedieť pomenovať meracie prostriedky,
- vedieť určovať čas.

OBSAH

Sčítanie a odčítanie jednociferného a dvojciferného čísla bez prechodu cez základ 10 v obore do 100.

Sčítanie a odčítanie násobkov čísla 10 v obore do 100. Príklady typu: $20 + 40$, $80 - 30$, $35 + 20$, $73 - 30$.

Písomné sčítanie a odčítanie jednociferného a dvojciferného čísla s prechodom cez základ 10 v obore do 100 (alebo s pomocou kalkulačky).

Upevňovanie učiva o určovaní času (celé hodiny a polhodiny).

Manipulácia s peniazmi - počítanie s bankovkami a mincami.

Vysvetlenie pojmov – párne a nepárne čísla.

Praktické meranie (metre, centimetre, litre) a váženie (kilogramy). Polovica, štvrtina, tretina aj so zápisom $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{3}$.

Využitie kalkulačky pri praktických úlohách.

Rysovanie čiar, meranie dĺžky.

PROCES

Matematické výpočty a merania majú vychádzať z praktického života žiakov. Snažíme sa, aby žiaci zvládli sami prácu s jednoduchou kalkulačkou. Pri praktickom meraní sa žiaci učia používať osobnú váhu a kuchynskú váhu, zapísať nameranú hodnotu. Učíme ich poznať svoju hmotnosť a výšku.

9. ROČNÍK

INFORMATICKÁ VÝCHOVA

CIELE

- Vedieť pracovať s myšou a klávesnicou samostatne alebo s pomocou,
- vedieť pracovať s jednoduchým edukačným programom a hrou,
- rozširovať svoje zručnosti v grafickom editore používaním ďalších nástrojov.

OBSAH

Ovládanie klávesnice a myši samostatne alebo s pomocou, poznávanie tlačiarne a jej funkcie.

Ovládanie jednoduchej hry:

- pustenie a ukončenie hry samostatne alebo s pomocou.

Práca v jednoduchom grafickom editore pre deti:

- kreslenie vlastných obrázkov, obrázkov podľa návodu- používanie nástroja výplň a výber farby, tvary
- kreslenie voľnou rukou i s použitím nástrojov editora,- používanie nástroja otáčanie, zmena veľkosti obrázka.

Práca v textovom editore:

- orientácia na klávesnici v poli písmen a čísiel, poznávanie funkcie klávesov Enter a Backspace.

Práca s edukačným programom:

- na rozvíjanie vnímania, pozornosti, pamäti, myslenia, jemnej motoriky, koordinácie pohybov
- na rozvoj slovnej zásoby, základov počítania a iné
- pre alternatívnu a augmentatívnu komunikáciu.

PROCES

Žiaci pracujú samostatne alebo s pomocou učiteľa s ohľadom na ich stupeň postihnutia. Upevňujeme orientáciu vpravo – vľavo.

Vopred pripravený obrázok z geometrických tvarov žiaci vyfarbujú pomocou nástroja výplň a výber farby, neskôr učíme žiakov tvoriť obrázok pomocou geometrických tvarov, zároveň tvary pomenujú, spočítajú – uplatňujeme využívanie medzipredmetových vzťahov. Naďalej používame edukačné programy uvedené v 7. ročníku. V textovom editore sa učia napísať svoje meno, priezvisko a adresu samostatne alebo s pomocou.

9. ROČNÍK PRACOVNÉ VYUČOVANIE

CIELE

- Vypestovať u žiakov zručnosti vedúce k čo najvyššiemu stupňu samostatnosti,
- upevniť zručnosti pri prácach v domácnosti,
- upevniť si manuálne zručnosti pri práci s drevom, poznať názov a funkciu niektorých pracovných nástrojov,
- rešpektovať požiadavky bezpečnosti a hygieny pri každej práci.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti

Upevňovanie návykov a zručností súvisiacich s hygienou tela.

Upevňovanie návykov a zručností súvisiacich s úpravou odevu.

Práce v domácnosti

Upratovanie, utieranie prachu z nábytku, zametanie a umývanie podlahy, vysávanie, ošetrovanie podlahovín.

Udržovanie poriadku a hygieny v kúpeľni a na WC.

Ručné pranie a pranie v automatickej práčke. Sušenie a žehlenie bielizne a odevov.

Krájanie a natieranie chleba, sendviča, vianočky.

Čistenie, krájanie a úprava zeleniny na tanieri.

Príprava obložených chlebičkov, servírovanie.

Stolovanie, prestieranie.

Hygiena v kuchyni. Čistenie umývadlového odtoku.

Umývanie, utieranie a odkladanie riadu.

Ručné kuchynské strojčeky - ich obsluha a údržba.

Nákupy, uskladňovanie potravín.

Varenie: čaj, mlieko, kakao, biela káva. Vajíčko natvrdo a namätko, praženica.

Polievky z polotovarov, zeleninová polievka.

Zemiaková kaša, krupicová kaša, puding.

Jednoduché jedlá: cestoviny s tvarohom alebo makom, špagety so syrom a kečupom, palacinky a parené buchty z polotovaru.

Šitie: zdokonaľovanie sa v prišívaní gombíka, pútky a patentky.

Stehovanie látky, začist'ovací steh. Predný a zadný steh.

Ručné zošívanie látok, strojové zošívanie podľa individuálnych schopností žiakov.

Štopkanie a zašívanie dier.

Našívanie a nažehľovanie záplat a aplikácií.

Precvičovanie ošetrovania rany, význam lekárničky.

Práce v dielni

Práce s drobným materiálom

Kombinované práce s použitím rôznych materiálov.

Náplň práce určí učiteľ podľa individuálnych schopností žiakov tak, aby sa zvyšovala náročnosť úloh v porovnaní s predchádzajúcimi ročníkmi.

Práce s papierom a kartónom

Rozlišovanie rôznych druhov papiera vizuálne, hmatom, ohýbaním.

Poučenie o výrobe papiera.

Zdokonaľovanie osvojených techník, zvyšovanie požiadaviek na presnosť práce.

Strihanie po rovnej a zaoblenej čiare, vystrihovanie papiera podľa predkreslenej línie.

Používanie obkresľovacích šablón.

Skladanie, ohýbanie, zošívanie, lepenie papiera, výroba ozdôb a rôznych predmetov.

Jednoduchšie kartonážne práce (meranie, strihanie, ohýbanie).

Balenie predmetov do darčekového papiera. Farebné papierové mozaiky.

Práce s drevom

Opakovanie učiva z predchádzajúcich ročníkov s dôrazom na presnosť práce.

Meranie, upínanie, rezanie a orezávanie dreva.

Vŕtanie pomocou vŕtákov a spájanie dreva klincami, skrutkami, práca so skrutkovačom.

Povrchová úprava dreva šmirgľovým papierom a pilníkom; farbením a lakovaním povrchu.

Utvrdzovanie pomenovania jednotlivých nástrojov (pilník, vŕták, kladivo, píla, skrutkovač).

Montážne a demontážne práce

Zostavovanie modelov z konštrukčných (kovových i plastových) stavebníc.

Montáž a demontáž modelov, ukladanie súčiastok.

Zostavovanie priestorových modelov z kartónových vystrihovačiek.

Pestovateľské práce

Ošetrovanie izbových rastlín, presádzanie rastlín.

Príprava pôdy na výsev zeleniny, úprava hriadok.

Siatie / sadenie plodín podľa miestnych podmienok.

Zavlažovanie, kyprenie pôdy, jednotenie, prihnojovanie.

Zber plodín a ich uskladnenie. Úprava pôdy po zbere.

PROCES

Zameriavame sa na získanie praktických zručností, potrebných v každodennom živote, najmä v oblasti sebaobsluhy a prác v domácnosti. Náročnosť prípravy teplých jedál prispôbujeme schopnostiam jednotlivých žiakov.

Práce v dielni a pestovateľské práce realizujeme podľa podmienok a možností školy a s ohľadom na individuálne schopnosti žiakov.

Žiaci sa oboznamujú so všetkými činnosťami aspoň orientačne.

9. ROČNÍK SVET PRÁCE

CIELE

- Získať základné informácie o ďalších povolaniach v najbližšom okolí,
- oboznámiť sa s charakteristikou práce, pracovnými podmienkami a uplatnením v jednotlivých povolaniach na elementárnej úrovni, primeranej k chápaniu žiakov,
- naučiť žiakov vážiť si prácu iných ľudí.

OBSAH

Povolania a remeslá v oblasti služieb

Oboznámenie sa s remeslami a povolaniami v oblasti služieb – charakteristika bežných služieb: kaderník, kadernička, kozmetička, pedikér/ka - manikér/ka, opravár obuvi, dáždnikov, elektrospotrebičov, brusič nožov/nožníc, zlatník, opravár hodín, fotograf.

Čistiareň a práčovňa.

Verejnoprospešné služby (vývoz odpadkov, čistenie ciest, chodníkov, úprava zelene).

Práce v zberných surovinách.

PROCES

Ak je to možné, oboznamovanie sa s povolaniami spájame s konkrétnym pozorovaním daného prostredia (kaderníctvo, oprava obuvi, čistiareň a práčovňa). Žiakom približujeme s ohľadom na ich mentálnu úroveň také druhy povolání, s ktorými môžu prísť do kontaktu v bežnom živote.

9. ROČNÍK

VÝTVARNÁ VÝCHOVA

CIELE

- Vedieť rozlišovať, porovnávať a pomenovať línie, farby, tvary, objekty a uplatniť ich podľa svojich schopností vo svojej plošnej i priestorovej tvorbe,
- zobrazovať tvary úžitkových predmetov,
- rozvíjať a obohacovať získané zručnosti v základných výtvarných technikách,
- vedieť vnímať a hodnotiť vlastnú tvorbu i tvorbu iných,
- vedieť prezentovať výsledky svojej tvorby v triede za pomoci učiteľa.

OBSAH

Kresba (drievko, perko – tuš, voskový pastel, ceruza, krieda, rudka, suchý pastel, fixka)

- Veci, ktoré slúžia človeku. Pozorovanie a zobrazovanie tvarov úžitkových predmetov, kresba a farebné vyjadrenie predmetov, ich funkčnosť
- Portrét – zachytenie výrazu tváre, vyjadrenie nálady

Maľba (akvarelové farby, tempery, štetec, drievko, suchý a masťný pastel)

- Správne komponovanie a zobrazovanie priestoru, rozvíjanie citu pre priestor
- Hry s líniami a farbami

Plošné a priestorové práce

- Kombinovanie rôznorodých materiálov pri vytváraní kompozičných celkov
- Zobrazovanie ľudí, zvierat a vecí - koláž, fotokoláž, kombinácia techník
- Dekoratívne práce zamerané na ľudové umenie v súvislosti s kultúrou bývania a odievania, jednoduchá ornamentálna kresba a výplň plochy podľa šablón

Modelovanie (hlina, plastelína, modulit, sadra)

- Náhrdelník, náramok rôznych veľkostí a farieb
- Modelovanie dvoj a trojrozmernej plastiky jednoduchých štylizovaných tvarov

PROCES

Námety čerpáme napríklad z vecného učenia a slovenského jazyka. Vyberáme námety, v ktorých môžu žiaci vychádzať zo svojich skúseností a predstáv. Na ich vyjadrenie si volia postupy a prostriedky s pomocou učiteľa. Naďalej oboznamujeme žiakov s ukážkami ilustrácií z kníh pre deti. Zameriavame sa na portréty a zachytenie výrazu tváre.

9. ROČNÍK HUDOBNÁ VÝCHOVA

CIELE

- Prehlbovať schopnosť sluchom rozlišovať známe hudobné nástroje,
- prehľbovať čistotu kolektívneho spevu,
- uplatňovať tanečné prvky pri pohybovom stvárnení hudby,
- rozvíjať schopnosť sústredene počúvať inštrumentálne a vokálne skladby.

OBSAH

Rytmické cvičenia, využitie Orffovho inštrumentária, reprodukovanie dvojdobého a trojdobého taktu spevom, pohybom a nástrojovou hrou.

Detské piesne, ľudové a umelé piesne (Prešporská kasáreň; Keď si chorý, milý synku – D. Kardoš; Tam okolo Levoči; To tá Heľpa; Snehuliačik – M. Novák; Spievanky, spievanky; Kázala mi mati; Pieseň o jari – J. Matuška a iné).

Počúvanie skladieb v regionálnej ľudovej tvorbe a v detskej populárnej piesni.
Rozlišovanie melódie a spevu.
Rozoznávajúce zvukov klavíra, huslí, bubna a trúbky v skladbách na počúvanie.

Hudobno-pohybové hry a ľudové tance. Poznávajúce valčíka v tanečných skladbách.
Základy tanečných krokov valčíka.

PROCES

Vo všetkých hudobných činnostiach i naďalej vychádzame z individuálnych schopností žiakov. Učíme ich sústredene počúvať krátke inštrumentálne a vokálne skladby a zameriavať pozornosť na niektorý výrazný prvok počúvanej skladby. Využívame možnosti terapeutického pôsobenia predmetu ako prostriedku psychickej a fyzickej relaxácie a aktivizácie.

9. ROČNÍK TELESNÁ VÝCHOVA

CIELE

- Dosiahnuť proporcionálny rozvoj pohybových schopností žiakov,
- uplatňovať správnu techniku manipulácie s náčiním,
- pozitívne vnímať športové hry ako významnú súčasť pohybových aktivít človeka,
- vedieť prijímať a dodržiavať pravidlá kolektívu.

OBSAH

Zdravotné cviky

Cvičenia zamerané na posilňovanie svalových skupín zabezpečujúcich správne držanie tela.
Kompenzačné cvičenia k zaťaženiu žiakov na hodinách pracovného vyučovania.
Cvičenia na rehabilitačných prístrojoch.

Kondičné a koordinačné cvičenia

Cvičenia pohybovej koordinácie podľa pohybových osobitostí žiakov.
Posilňovacie cvičenia paží, nôh, chrbtového svalstva, brušného svalstva.
Držanie tela v správnom napätí svalov v ľahu, kľakoch, sedoch, podporoch a postojoch bez/s náčiním, náradím.

Základy gymnastických cvičení

Akrobatické cvičenia na náradí (rebriny, lavičky, hrazda, lano).
Akrobatické cvičenia s náčiním (švihadlo, tyč, plná lopta, šatka).

Sezónne činnosti

Realizácia sezónnych pohybových aktivít v rôznom prostredí a v rôznych obmenách podľa podmienok školy.
Odporúča sa plávanie žiakov - podľa možností školy.

Rytmická gymnastika

Tanečná a štylizovaná chôdza, beh, poskoky so zameraním na správne a estetické držanie tela.
Pohybová improvizácia na hudobné motívy.
Tanečná improvizácia na základe naučených tanečných krokov.
Základy ľudových tancov – karička, mazúrka.

Základy športových hier

Základy vybíjanej, stolného tenisu, futbalu, hádzanej, prehadzovanej.
Možnosť zaradovania netradičných športov: hádzanie lietajúcich tanierov, tenis, bedminton, hod loptičkou s uškom a iné.

Atletika

Beh na krátke a dlhé trate.
Skok do diaľky a do výšky.
Hod kriketovou loptičkou.

PROCES

V rámci kompenzačných cvičení zaraďujeme relaxačné, natáhovacie a napínacie cvičenia, cieleňé posilňovacie cvičenia, cvičenia na uvoľnenie kĺbov a vytvárania správnych pohybových stereotypov, dychové cvičenia. Ich výber prispôbujeme individuálnym možnostiam žiakov. V rytmickej gymnastike dbáme na zladenie pohybov, chôdze, behu, poskokov s rytmom navodeným potleskom, zvukovým signálom, hudbou.

ŠTÁTNY PEDAGOGICKÝ ÚSTAV

OBSAH VZDELÁVANIA PRE 9. ROČNÍK PRE ŽIAKOV S ŤAŽKÝM A HLBOKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

Autori:

PaedDr. Mária Tarabová

PaedDr. Alena Štihová, PhD.

Konzultovali:

Mgr. Helena Kalužayová

Mgr. Jana Vozárová

PaedDr. Edita Melušová

ROZVÍJANIE KOMUNIKAČNÝCH SCHOPNOSTÍ

CIELE

- Stimulovať komunikáciu žiaka v sociálnej interakcii,
- rozvíjať sluchovú diferenciačnú schopnosť,
- rozvíjať porozumenie reči,
- podporovať spontánne vyjadrovanie potrieb, pocitov a názorov žiaka,
- podporovať verbálnu i neverbálnu formu komunikácie žiaka,
- naučiť žiaka základy čítania.

OBSAH

Podľa individuálneho stavu/úrovne komunikačnej schopnosti žiaka stimulujeme a rozvíjame nasledovné oblasti:

Rozvíjanie sluchovej diferenciačnej schopnosti

Hry s nerečovými zvukmi, rozlišovanie rôznych druhov zvukov (zvuky zvierat, štrnganie, búchanie, šuchot, zvonček, píšťalka a pod.), rozlišovanie intenzity a smeru prichádzajúcich zvukov.

Rozlišovanie zvukov reči, rytmizovanie slabík. Rozlišovanie poradia hlások v slove (prvá a posledná hláska).

Porozumenie reči

Komentovaním všetkých činností a pomenovávaním predmetov rozvíjame porozumenie pojmov a ich vzájomných súvislostí. Komentovanie aj takých činností a dejov, ktoré sa odohrali v minulosti. Kategorizovanie pojmov podľa daných kritérií.

Počúvanie krátkych príbehov s porozumením, podporených ilustráciami alebo dramatizáciou.

Rozvíjanie expresívnej reči

Námetové hry, pri ktorých žiak môže komentovať svoju činnosť. Vo všetkých hrách kladieme dôraz na hlasné komentovanie činnosti alebo spoločné komentovanie s pomocou učiteľky.

Vytváranie situácií z bežného života tak, aby ich mohli žiaci lepšie pochopiť a komentovať a tým si upevňovať slovnú zásobu. Jednoduché aktívne pomenovávanie predmetov a dejov v prostredí školy a rodiny, jednoduché komentovanie vykonávaných alebo prebiehajúcich činností a situácií. Tvorenie dvojslovných a trojslovných viet, slovných pomenovaní. Rozvíjanie jazykového citu. Tvorenie záporu. Tvorenie otázok v rozhovoroch spojených

s konkrétnymi situáciami a v námetových hrách. Krátke jednoduché príbehy, rozvíjanie chápania časovej následnosti dejov. Vyjadrenie minulosti a budúcnosti.

Jednoduchý rozhovor, striedanie role s komunikačným partnerom, odpoveď na otázku.

Jednoduché rozprávanie zážitku alebo reprodukcia príbehu podľa obrázkov s pomocou učiteľky. Práca s detskými ilustrovanými knihami, leporelami, pestovanie vzťahu ku knihám a k čítaniu.

Rozvíjanie schopností potrebných pre základy čítania

Diferencovanie obrázkov, symbolov alebo znakov. Schematické znázornenie slov.

Rytmizovanie riekaniek a detských pesničiek.

Rozvíjanie schopnosti orientácie v priestore a v rovine (chápanie a vyjadrenie polohy predmetu hore, dolu, v prostriedku; sledovanie a ukladanie prvkov v rade zľava doprava.

Pre osvojovanie čítania analyticko-syntetickou i globálnou metódou je nevyhnutné dosiahnutie určitej úrovne fonologického uvedomenia. Preto je potrebné hrovou formou rozvíjať schopnosť diferencovať zvuky reči (slabiky, hlásky a ich dĺžku).

Ak individuálne schopnosti žiaka nedovoľujú osvojovanie si všetkých tvarov písmen, odporúča sa čítanie a písanie len veľkých tlačенých písmen.

Hlásky a písmená v, p, t. sluchové rozlišovanie v slove, poznávanie písmena a hlásky, použitie v slabikách a slovách. Dvojslovné vety. Obrázkové čítanie

PROCES

Žiakovi je potrebné umožniť komunikovať takou formou, pre akú má zachované schopnosti a tieto v komunikácii stimulovať a rozvíjať.

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti sa prelína celým vyučovacím procesom a zároveň témy preberané v predmete RKS by mali byť v súlade s témami preberanými najmä v predmete *vecné učenie, rozvíjanie grafomotorických zručností a rozvíjanie sociálnych zručností*. Na hodine RKS sa učiteľ má so žiakmi zamerať na porozumenie pojmov a súvislostí a precvičovanie ich používania v komunikácii. Žiaci vzdelávaní vo variante C si v rámci predmetu RKS osvojujú aj čítanie.

Vhodnou formou aktivít je cielené vytváranie komunikačných situácií. Túto formu vyučovania možno realizovať na vyučovacej hodine alebo v bloku, v priestoroch triedy alebo v prirodzenom prostredí, ktoré súvisí s komunikačným obsahom alebo témou.

U žiakov, ktorých hovorená reč je nezrozumiteľná alebo sú úplne nehovoriaci, zaraďujeme prvky AAK.

Nakoľko praktické používanie prvkov AAK si vyžaduje určitú úroveň rozvoja motorických schopností, zaraďujeme medzi aktivity v predmete RKS cvičenia hrubej i jemnej motoriky, koordinačné cvičenia, hry na tréning imitácie pohybov a pod. V komunikácii podporujeme paralingvistické prejavy, gestiku, mimiku, posunky a posunky sprevádzajúce hovorenú reč.

Pre podporu výkonu hovorenej reči odporúčame zaradenie cvikov na správne dýchanie a rozvíjanie motoriky artikulačných orgánov vo forme hry, ktoré je vhodné pripravovať v spolupráci s logopédom.

9. ROČNÍK

ROZVÍJANIE SOCIÁLNYCH ZRUČNOSTÍ

CIELE

- Rozvíjať schopnosť spolupracovať s blízkymi osobami a vykonávať jednoduché úkony,
- vytvárať pozitívne vzťahy k spolužiakom a kolektívu,
- zapájať sa do jednoduchých sociálnych aktivít,
- vedieť sa primerane vysporiadať s odmietnutím,
- viesť žiakov k akceptácii rôznych názorov a prístupov k riešeniu problémov.

OBSAH

Starostlivosť o dobré vzťahy v triede, rešpektovanie a podporovanie detí i dospelých.
Spoločenská komunikácia pri odmietaní, ospravedlnení, pri riešení konfliktu, prosbe, vysvetľovaní.
Akceptácia rôznych názorov a prístupov k riešeniu problémov.
Udržiavanie priateľského vzťahu s inými žiakmi, vyhýbanie sa agresívnym spôsobom kontaktu.
Nácvik primeraného riešenia vzniknutých sociálnych situácií.
Rozvíjanie individuálnych zručností žiakov pre spoluprácu a podriadenie sa v kolektíve.

PROCES

Uvedené ciele nacvičujeme prostredníctvom hier, cvičných a modelových situácií. Snažíme sa vyvolať a udržiavať kladné sociálne vzťahy. Vyučujúci používa krátke a pozitívne pokyny. Pri realizácii cieľov zaraďujeme také témy, ktoré sú zamerané na aktuálne potreby žiakov. Pomáhame každému žiakovi hľadať spôsob k spokojnosti založenej na dobrých vzťahoch.

9. ROČNÍK

ROZVÍJANIE GRAFOMOTORICKÝCH ZRUČNOSTÍ

CIELE

- Zlepšovať kvalitu grafických tvarov,
- poznať grafickú podobu písmen,
- vedieť napísať niekoľko písmen.

OBSAH

Uvoľňovacie a relaxačné cvičenia horných končatín.

Opakovanie nacvičených tvarov.

Upevnenie písania tvaru písmen p, t.

Písanie slabík s písmenom p, t.

Písanie slabík s doposiaľ precvičenými písmenami.

PROCES

Podľa individuálnych možností žiakov sa snažíme zlepšovať ich grafomotorický prejav, orientáciu na písacej ploche, písanie so správnym prítlakom. Snažíme sa dosiahnuť, aby vedeli napísať niekoľko tlačených písmen, prvé písmeno svojho mena alebo ukázaného predmetu. Naďalej zaraďujeme cvičenia na uvoľnenie paže, zápästia a ruky v rytme riekanky.

9. ROČNÍK VECNÉ UČENIE

CIELE

- Poznať svoje osobné údaje a niektoré údaje rodičov,
- samostatne sa orientovať v danom priestore,
- orientovať sa v čase, v častiach dňa podľa činnosti,
- rozoznať reálne a vyobrazené predmety,
- poznať a rozlišovať rôzne zvuky a hlasy zvierat.

OBSAH

Základná orientácia

Poznanie základných osobných údajov: meno, priezvisko, vek, adresa bydliska, dátum narodenia

Poznanie mena, priezviska a zamestnania rodičov

Orientácia v čase : skladba roka – mesiace, týždne, dni, hodiny

Samostatná orientácia v danom priestore, samostatnosť vstupovania do miestností, orientácia podľa pokynov dnu – von, hore - dole

Utvrďovanie pravo-lavej orientácie podľa ruky

Poznávanie vlastného tela: vymenovanie a ukázanie na sebe a na spolužiakovi dvanásť častí ľudského tela

Rozlišovanie zdrojov zvuku

Rozlišovanie kontrastných farieb

Poznávanie prírody

Rozlišovanie živej a neživej prírody

Rastliny a živočíchy z blízkeho okolia, ich úžitok

Rozlišovanie zvukov v prírode (hlasy zvierat, spev vtákov)

Poznávanie blízkeho okolia obce, mesta

Orientácia v bežných životných situáciách

Využívanie informačných služieb k vlakom a autobusom

Používanie mobilného telefónu

Význam telefónnych čísel tiesňového volania: 150, 155, 158; nácvik privolania lekárskej pomoci

Orientácia v nemocnici, na zdravotnom stredisku v lekárni, v obchode, na pošte

Poznávanie blízkeho okolia obce, mesta

Výber potravín a rozlišovanie podľa vône a zápachu, poznávanie pokazených potravín a nebezpečných látok

PROCES

Žiaci v učive postupujú podľa vlastných schopností, na jednotlivého žiaka kladieme primerané a splniteľné požiadavky.

9. - 10. ROČNÍK ETICKÁ VÝCHOVA

CIELE

- Upevniť si základné komunikačné zručnosti a základy spoločenského správania,
- učiť sa primerane vyjadrovať city,
- učiť sa spoznávať pozitívne vlastnosti svojich najbližších,
- dodržiavať dohodnuté pravidlá správania.

OBSAH

I. Verbálna a neverbálna komunikácia

Otázka a prosba

Precvičovanie schopnosti klásť otázky a formulovať prosby vedúce k priateľstvu v hre alebo spoločnej činnosti.

PodĎakovanie a ospravedlnenie

Precvičovanie podĎakovania za splnenie vyslovenej prosby, za požičanú hračku alebo pomôcku. Uvedomenie si chyby a vyslovenie ospravedlnenia.

Rozhovor

Prejavovanie schopnosti začať, udržiavať a ukončiť rozhovor.

Prejavovanie schopnosti ovládať svoju impulzivitu a zlepšovať sebaovládanie v rozhovore.

Počúvanie

Prejavovanie schopnosti trpezlivého počúvania, odpútanie sa od seba a sústredenie na hovoriacu osobu.

Pravda a lož

Rozlišovanie pravdy od lži, uvedomovanie si negatívnych dôsledkov lži.

II. Pozitívne hodnotenie seba a druhých

Pozitívne sebahodnotenie

Utváranie pozitívneho vzťahu k sebe. Uvedomovanie si vlastných pozitívnych stránok. Sebaovládanie. Hry a aktivity podporujúce pozitívne sebahodnotenie.

Pozitívne hodnotenie druhých

Vyjadrenie uznania a sympatie. Konkrétne vyjadrenie vlastností dobrého priateľa. Odpustenie. Uvedomenie si účinnosti pochvaly na sebe a iných. Vyslovovanie a prijímanie pochvaly druhých. Vyjadrovanie a prijímanie kritiky a pochvaly.

III. Tvorivosť v medziľudských vzťahoch

Pozorovanie. Hry a úlohy rozvíjajúce tvorivosť.

Tvorivé riešenie každodenných situácií zo života žiakov.

PROCES

Učíme žiakov primerane vyjadrovať city, kultívovane vyjadrovať negatívne city ako hnev, vzdor, smútok. Vedeíme ich k tomu, aby akceptovali city iných, spoznávali pozitívne vlastnosti svojich najbližších v rodine i v škole. Dbáme na dodržiavanie dohodnutých pravidiel správania.

POUŽITÁ A ODPORÚČANÁ LITERATÚRA

- BRATSKÁ, M.: *Metódy aktívneho sociálneho učenia a ich aplikácia*. Bratislava: Univerzita Komenského, 1994.
- KOŠČ, M.: *Základy psychológie*. Bratislava: SPN, 1994.
- LENCZ, L.: *Pedagogika etickej výchovy*. Bratislava: MC, 1992.
- LENCZ, L. - KRÍŽOVÁ, O.: *Metodický materiál k predmetu etická výchova*. Bratislava: MC, 1993.
- LENCZ, L. a kol.: *Metodický materiál k predmetu etická výchova II*. Bratislava: MC, 1994.
- LENCZ, L., IVANOVÁ, E.: *Metodický materiál III. K predmetu etická výchova*. Bratislava: MC, 1995.
- ROCHE – OLIVAR, R.: *Etická výchova*. Bratislava: Orbis Poctus Istropolitana, 1992.
- JOYEUX, H.: *Přichází puberta*. Sexuální výchova od 10 do 13 let. Praha: Portál, 1994.
- Učebné osnovy Etickej výchovy pre 5. až 9. ročník základnej školy. Bratislava: Ministerstvo školstva Slovenskej republiky, 1997.

9. ROČNÍK MATEMATIKA

CIELE

- Vedieť tvoriť skupiny z rozličných predmetov,
- vedieť priradovať predmety k danému číslu a číslo k danej skupine predmetov,
- pochopiť množstvo 9,
- oboznámiť sa so základmi numerácie,
- oboznámiť sa s jednoduchou kalkulačkou.

OBSAH

- Triedenie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar.
- Porovnávanie: viac – menej – rovnako.
- Číslo 9. Počítanie do 9. Čítanie a písanie číslice 9. Číselný rad do 9.
- Priradovanie predmetov k číslu, priradovanie čísla k skupine predmetov.
- Rozklad čísla s názorom.
- Základy numerácie, symboly +, -, =.
- Oboznámenie sa s používaním jednoduchšej kalkulačky.

PROCES

V závislosti od individuálnych schopností učíme žiakov základy numerácie: sčítanie a odčítanie. Žiak musí vidieť zmysel operácie, preto vychádzame z konkrétnej manipulácie s predmetmi. Táto manipulácia je prípravou na pochopenie operácie sčítania a odčítania. Pri manipulácii používame predmety rovnakého druhu.

8. – 10. ROČNÍK

INFORMATICKÁ VÝCHOVA

CIELE

- Poznať počítač, monitor, myš, klávesnicu,
- vedieť zapnúť/ vypnúť počítač samostatne alebo s pomocou,
- vedieť pracovať s myšou a klávesnicou samostatne alebo s pomocou,
- oboznámiť sa s jednoduchým edukačným programom a hrou.

OBSAH

Oboznámenie sa s počítačom:

- rozlišovanie jednotlivých častí počítačovej zostavy (PC, monitor, klávesnica, myš)
- ovládanie klávesnice a myši samostatne alebo s pomocou.

Ovládanie jednoduchej hry:

- pustenie / ukončenie hry samostatne alebo s pomocou.

Práca v jednoduchom grafickom editore pre deti:

- kreslenie vlastných obrázkov, obrázkov podľa návodu
- kreslenie voľnou rukou i s použitím nástrojov editora (podľa individuálnych možností žiaka).

Práca s edukačným programom:

- na rozvíjanie vnímania, pozornosti, pamäti, myslenia, jemnej motoriky, koordinácie pohybov
- na rozvoj slovnej zásoby, základov počítania a iné
- pre alternatívnu a augmentatívnu komunikáciu.

PROCES

Podľa individuálnych možností jednotlivých žiakov používame jednoduché programy, ktoré sú ľahko ovládateľné. Ich výber prispôbíme primerane schopnostiam žiaka.

Žiaci pracujú s pomocou učiteľa s ohľadom na ich stupeň postihnutia.

9. ROČNÍK PRACOVNÉ VYUČOVANIE

CIELE

- Upevňovať správne stereotypy hygienických návykov, sebaobslužných činností a stravovacích návykov,
- upevniť si základné pracovné zručnosti pri práci v domácnosti a v dielni,
- rozvíjať aktivitu, sústredenosť a vytrvalosť v práci.

OBSAH

Sebaobslužné činnosti

Upevňovanie sebaobslužných stereotypov pri obliekaní, obúvaní a osobnej hygiene, čistenie obuvi.

Upevňovanie správnych stereotypov pri stolovaní s čo najvyššou mierou samostatnosti.

Práce v domácnosti

Udržiavanie poriadku v hračkách, školských pomôckach, osobných veciach.

Udržiavanie poriadku v okolitom priestore utieraním, zmetaním, vysávaním.

Hygiena kúpeľne.

Práce v kuchyni súvisiace so stolovaním a konzumáciou pokrmov.

Príprava jednoduchých jedál, manipulácia s mikrovlnnou rúrou.

Pranie osobnej bielizne.

Žehlenie bez/ s pomocou.

Práce v dielni

Strihanie papiera, nalepovanie, zlepovanie, koláž.

Strihanie textilu podľa predlohy, lepenie textilu, koláž, šitie.

Rozoznávanie materiálov: papier, textil, drevo, kov.

Rozoznávanie a pomenovanie náradia: kladivo, píla, kliešte, pilník, práca s náradím.

Montážne a demontážne práce s jednoduchými stavebnicami a skladačkami.

PROCES

Rozvíjame pracovné schopnosti žiakov vzhľadom k ich možnostiam a potrebám. Dbáme na správne a bezpečné prenášanie predmetov a manipuláciu s nimi počas pracovného vyučovania.

Pracovnými činnosťami sa snažíme zlepšovať telesnú a manuálnu obratnosť žiakov.

9. ROČNÍK

VÝTVARNÁ VÝCHOVA

CIELE

- Rozvíjať schopnosť vyjadriť vlastné vnemy, predstavy a pocity,
- zvládnuť základné zručnosti pre vlastné výtvarné vyjadrenie,
- podporovať individuálny vzťah žiakov k farebnej skladbe,
- vedieť primerane zaobchádzať s farbou, štetcom hustou farbou vyplňať plochu medzi líniami maľby,
- dotvárať pozadie v maľbe.

OBSAH

Kresba (ceruza, rudka, fixka, suchý pastel, voskový pastel)

- Rozvíjanie výtvarno-grafickej predstavy na základe zmyslového vnímania: dokresľovanie koláže, dokresľovanie vystrihnutých častí obrázkov a pod.
- Vyjadrenie kontrastu figúry a pozadia.
- Kresba ľudskej a zvieracej postavy.
- Vyfarbovanie predkreslených tvarov.

Maľba (tampón, drievko, akvarelové farby, tempéry)

- Maľbou znázorňovanie prostredia, v ktorom sa odohráva dej.
- Rozvíjanie deja po celej ploche, uplatňovanie svojho vzťahu k farbe.
- Farebné vymaľovanie pozadia.
- Rozvíjanie zmyslu pre tvarový a farebný rytmus.

Modelovanie (hlina, cesto, plastelína, modurit a iné modelovacie materiály)

- Modelovanie jednoduchých tvarov technikou konštruovania, zlepovanie jednotlivých častí a spevňovanie navlhčenými prstami.
- Vytváranie reliéfu odtláčaním predmetov rôzneho profilu na hlinený plát.

PROCES

Vyberáme témy vyvolané citovými zážitkami. Vedeťme žiakov k uplatňovaniu spontánneho prejavu. Ten istý námet môžeme realizovať rozmanitými technikami. Využívame aj techniky, ktoré si žiaci osvojili v nižších ročníkoch. Pri modelovaní sa snažíme rozvíjať priestorovú predstavivosť a hmatový zmysel jednotlivých žiakov, vedíme ich k vystihnútiu trojrozmernosti. Prihliadame na ich individuálne schopnosti.

9. – 10. ROČNÍK

HUDOBNÁ VÝCHOVA

CIELE

- Udržať dané tempo piesne, nespomaľovať, nezrýchľovať,
- rozlišovať niektoré hudobné nástroje,
- osvojiť si jednoduché piesne a hudobno-pohybové hry,
- tvorivo vyjadrovať pocity, zážitky a nálady hrou na detských rytmických a melodických nástrojoch.

OBSAH

Rozlišovanie tempa, rytmu piesne alebo inštrumentálnej skladby.

Rytmizácia jednoduchých detských piesní tleskaním, vytŕukávaním, hrou na telo.

Rytmické cvičenia s využitím Orffovho inštrumentária (ozvučné drievka, bubon, triangel, činely).

Rozlišovanie tónov hudobných nástrojov : bubon , klavír, trúbka, husle, gitara.

Počúvanie jednoduchých detských piesní a hudobných skladieb rôzneho žánru.

Osvojovanie si ďalších jednoduchých piesní.

Uplatňovanie ďalších tanečných prvkov v hudobno-pohybových hrách.

PROCES

Prostredníctvom hudobných hádaniek učíme žiakov poznávať, vybaviť si a uhádnuť známu pieseň podľa predhranej melódie, alebo zaspievaného úryvku. Vedeť ich k zosúladiť celkového pohybového prejavu s hudbou. Prostredníctvom inštrumentálnej hry čo najpresnejšie vyjadriť pravidelnú pulzáciu.

9. - 10. ROČNÍK

ZDRAVOTNÁ TELESNÁ VÝCHOVA

CIELE

- Rozvíjať aktívnu hybnosť,
- zvyšovať samostatnosť pri vykonávaní pohybových aktivít,
- využívať pohybové schopnosti a zručnosti,
- posilňovať samostatnosť a rozhodnosť,
- odstraňovať mimovoľné pohyby,
- utvárať schopnosť chápať a rešpektovať pravidlá hry,
- osvojiť si základné pohybové činnosti a priestorovú orientáciu podľa individuálnych predpokladov.

OBSAH

Základné zdravotné cviky.

Cvičenia na upevňovanie návykov správneho držania tela, posilňovacie cvičenia na zvýšenie svalového tonusu a sily, na spevnenie kĺbového spojenia, na zväčšenie objemu svalov. Cvičenia s využitím tradičného a netradičného náčinia.

Chôdza

Chôdza po schodoch.

Chôdza po naklonenej rovine, zostupovanie z nízkych prekážok bez držania.

Lezenie

Lezenie a plazenie medzi prekážkami.

Beh

Beh so zmenami smeru. Beh na krátke vzdialenosti.

Využívanie behu pri naháňačkách s jednoduchými pravidlami.

Skoky

Skoky znožmo, preskoky.

Skok do diaľky: preskok medzery medzi dvoma žienkami bez rozbehu, s krátkym rozbehom.

Hádzanie a chytanie

Hod lopty do diaľky, na cieľ.

Prihrávky vo dvojiciach.

Kop do lopty, nácvik prihrávky.

Kolektívne hry s využitím lopty.

Sezónne činnosti:

V zimnom období hry na snehu, chôdza po klzkej ploche, kĺzanie na snehu, na ľade, šmýkanie, sánkovanie, bobovanie z mierneho svahu.

V jarnom a letnom období turistika.

Jazda na bicykli a kolobežke podľa individuálnych možností.

Odporúča sa plávanie žiakov, cvičenie v suchom bazéne s guľčkami (podľa možností školy).

PROCES

Prostredníctvom pohybových aktivít sa snažíme zmierňovať dôsledky zdravotného postihnutia, uvoľniť napätie, prekonať únavu a rozvíjať hybnosť žiakov. Snažíme sa žiakov viesť k vnímaniu pocitov pri cvičení. Pomocou motivácie, stimulácie a radosti z hry sa snažíme zvyšovať aktivitu žiakov. Zaraďujeme pohybové činnosti v rytme hudby.

Všetky pohybové aktivity vykonávame so zreteľom na individuálne možnosti žiakov.

ŠTÁTNY PEDAGOGICKÝ ÚSTAV

**SLOVENSKÝ JAZYK A SLOVENSKÁ LITERATÚRA
PRE 9. ROČNÍK ŠPECIÁLNEJ ZÁKLADNEJ ŠKOLY S VYUČOVACÍM
JAZYKOM MAĎARSKÝM
PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA**

Autor:

PaedDr. Anita Halászová

Konzultovali:

Mgr. Henrieta Balheimová

Mgr. Valéria Lengyelová

CIELE

V edukačnom procese sa kladie dôraz na počúvanie s porozumením, plynulé čítanie, čítanie s porozumením, ústny a písomný prejav. Nepretržite prebieha precvičovanie a utvrdzovanie správnej artikulácie a spisovnej výslovnosti, rozvíjanie komunikatívnych schopností v ústnej a písomnej podobe. Zvýšená pozornosť sa venuje aj hlasnému čítaniu. V procese osvojovania tvorby ústnych a písomných prejavov na úrovni lexikálneho osvojovania sa žiaci oboznamujú formou praktických cvičení so základnými gramatickými javmi nevyhnutnými pre správne ústne a písomné vyjadrovanie.

OBSAH

Počúvanie s porozumením

Porozumenie bežných príkazov, pokynov, pozdravov, zdvorilostných prejavov.

Vnímanie prejavu učiteľa a presné porozumenie jeho hlavných častí.

Vnímanie a porozumenie prejavu spolužiaka v rámci komunikačných tém.

Globálne porozumenie východiskového textu v rámci komunikačných tém vo vzorovom prednese vyučujúceho.

Porozumenie rozprávky, ktorá má obdobu aj v maďarčine.

Porozumenie otázok učiteľa v rámci komunikačných tém.

Porozumenie krátkemu dialógu v rámci komunikačných tém v rozsahu max. 4 – 5replík.

Ústny prejav

Správna výslovnosť a artikulácia všetkých hlások slovenskej abecedy, frekventovaných slov, slovných spojení a viet.

Používanie zámen (osobné: ja, ty, on, ona, my, oni, ony, ukazovacie: ten, tá, to, tí, tie, opytovacie: kto, čo, aký, aká, aké, zvrtné, privlastňovacie: môj, moja, moje, moji, tvoj, tvoja, tvoje, tvoji, náš, naša, naše, naši, váš, vaša, vaše, vaši).

Používanie zdvorilostných fráz primerane situácii (oslovenia: teta/ujó, pán učiteľ/pani učiteľka, teta..., ujo...; pozdravy podľa časti dňa: Dobrý deň!, Dobré ráno!, Dobrý večer!; vyjadrenie vďaky, poďakovanie sa za pomoc: Ďakujem!; prosba: Prosím ťa/prosím vás, Pomôž/Pomôžte, ospravedlnenie: Prepáč/prepáčte!, blahoželanie: Blahoželám!, privítanie: Vitám ťa/vás.; lúčenie sa: Dovidenia!, Ahoj/te!, Bozkávam!; upozornenie: Pozor!).

Predstavovanie sa: Volám sa..., Moje meno je...

Predstavovanie spolužiaka, člena rodiny.

Vyjadrenie vôle, duševných pocitov a nálady primerane situácii (upozornenie, slušné vyjadrenie želania, vyjadrenie radosti, smútku, obdivu, prekvapenia).

Oznámenie a vyjadrenie stanoviska (informovanie sa o niečom v rámci komunikačných tém, informovanie druhých v rámci komunikačných tém, slušné reagovanie na otázky, poskytnutie rady, vyjadrenie, že sa niečo páči alebo nepáči, vyjadrenie, že komunikujúca osoba niekoho alebo niečo má/nemá rada).

Používanie gramatických rodov, čísiel frekventovaných podstatných a prídavných mien v rámci komunikačných tém.

Používanie frekventovaných zvrtných sloviess v rámci komunikačných tém.

Používanie sloviess *byť* a *mať* v prítomnom, minulom a budúcom čase.

Používanie frekventovaných sloviess v prítomnom, minulom a budúcom čase.

Používanie základných a radových určitých a neurčitých čísloviek.

Používanie predložkových väzieb (z (zo), do, od, k (ku), na, pri, v (vo), nad, za, pred, pod, o, s (so), medzi) a prísloviess miesta (tu, tam, hore, dole/dolu, blízko, ďaleko, vpredu, vzadu, vľavo, vpravo).

Reprodukovanie jednoduchých viet, ktoré žiaci majú poznať spamäti.

reprodukcia piesní, riekaniek, hádaniek, detských hier a básní určených na memorovanie.

Reprodukcia jednoduchých textov, krátkych dialógov určených na memorovanie.

Presné opakovanie jednoduchých viet po učiteľovi.

Tvorenie krátkeho súvislého textu o škole, rodine, slávnosti, výlete s pomocou učiteľa na základe obrázkov a osnovy, pomocných otázok, daných slov a slovných spojení.

Tvorenie krátkych viet o známom obrázku, o sérii obrázkov s pomocou učiteľa na základe pomocných otázok, daných slov a slovných spojení.

Jednoduché rozprávanie o nejakej udalosti alebo činnosti s pomocou učiteľa na základe ilustrácie, obrázkov a osnovy, pomocných otázok, daných slov a slovných spojení.

Riešenie hádaniek, tajničiek, krížoviek s pomocou učiteľa.

Vymenovanie členov rodiny.

Jednoduchá charakteristika rodičov s pomocou učiteľa podľa vzoru alebo na základe osnovy a pomocných otázok, daných slov a slovných spojení.

Jednoduchý opis predmetov, známych zvierat s pomocou učiteľa podľa vzoru alebo na základe osnovy, pomocných otázok, daných slov a slovných spojení.

Usmerňovaný rozhovor

Predvedenie precvičeného textu alebo krátkej známej rozprávky.

Zahranie krátkej (bábkovej) scény.

Zapojenie sa do jednoduchého rozhovoru.

Ovládanie dialógov naspamäť v rozsahu max. 3 replík.

V rámci precvičenej komunikačnej témy tvorenie odpovedí na jednoduché otázky s pomocou učiteľa.

Riešenie štandardných sociálnych situácií primeraných veku a postihnutiu žiakov v rámci komunikačných tém:

Osobné údaje a rodina (členovia rodiny: rodičia, súrodenci, príbuzenstvo: starí rodičia, strýko, teta, sesternica, bratanec, slovenská podoba mena žiaka, adresa bydliska žiaka, telefónne číslo rodičov, bydlisko starých rodičov, zamestnanie členov rodiny, jednoduchá charakteristika rodičov, narodeniny, meniny, pomoc rodičom, sviatky)

Dom a domov, prostredie, miesta (opis miestností, stroje v domácnosti, činnosti v byte, v okolí domu, udržiavanie čistoty a poriadku, naša obec, poznatky o Slovenskej republike),

Každodenný život, zamestnania (režim dňa školáka, najznámejšie povolania s veľmi jednoduchým opisom činnosti, zamestnanie rodičov, telefonovanie)

Voľný čas, zábava, šport (karneval, činnosti v rámci voľného času, obľúbená športová disciplína, pravidlá slušného správania počas zábavy a športovania),

Cestovanie (dopravné prostriedky, kultúra cestovania, orientácia v mieste bydliska, v okolí školy, cesta do školy),

Starostlivosť o zdravie a telo (časti tela, zdravie, choroby detí, u praktického a zubného lekára, osobná hygiena, obliekanie, zdravá výživa, životospráva, šport),

Škola a trieda (adresa a budova školy, trieda, zariadenie triedy, učebné predmety, rozvrh hodín, učebné pomôcky, personál školy, školská jedáleň, telocvičňa, školský dvor, ihrisko, školský klub, mimoškolská činnosť, okolie školy, pravidlá slušného správania, udržiavanie čistoty a poriadku),

Obchod/nakupovanie a služby (kultúra nakupovania a platenia: Prosím si..., Ďakujem., v obchodnom dome, v nákupnom centre, na trhu, na pošte, v cukrárni, v kine, v divadle, peniaze, počet, množstvo, základné potraviny, mäso a mäsové výrobky, ovocie, zeleniny, kvety, kupovanie darčiekov),

Počasie, kalendár (rok, ročné obdobia, mesiac, týždeň, deň: pracovný deň, víkend, určovanie času: časti dňa, hodiny, presný čas, počasie podľa ročných období, aktuálne počasie, sviatky:

Mikuláš, Vianoce, Silvester, Nový rok, Veľká noc, Deň matiek, Deň detí, rodinné sviatky, školský rok, vysvedčenie, prázdniny: jesenné, vianočné, polročné, jarné, veľkonočné, letné), *Príroda, ročné obdobia* (domáce zvieratá a ich mláďatá, známe poľné a lesné zvieratá, rastliny: známe jarné, letné, poľné kvety, najznámejšie liečivé rastliny, najznámejšie kriky, ovocie a ovocné stromy, zelenina, zber úrody, starostlivosť o zvieratá, ochrana životného prostredia).

Jazykové prostriedky

Porozumenie významu vybraných pojmov a na základe pokynov vykonávanie činnosti (abeceda, veta, slovo, slabika, hláska (dlhá/krátka samohláska, spoluhláska, dvojhláska), písmeno, text, rozprávka, báseň, hádanka, riekanka, vyčítanka, pieseň, hra, križovka, tajnička, dramtizácia, rozhovor (dialóg), nadpis, názov, autor, pozdrav, písanie, delenie slov, tvorba viet, bodka, otáznik, výkričník, tvorba otázok, tvorba odpovedí, preklad, počúvanie, čítanie, učebnica, zošit, pracovný zošit, slovník, práca v pracovnom zošite, úloha, cvičenie, samostatná práca, odpisovanie, domáca úloha.

Používanie osvojenej základnej aktívnej slovnej zásoby, slovných spojení a vetných modelov z 3. až 8. ročníka.

Používanie prítomného, minulého a budúceho času slovesa *byť*.

Používanie prítomného, minulého a budúceho času slovesa *mať*.

Používanie prítomného, minulého a budúceho času frekventovaných sloviess.

Používanie frekventovaných predložkových väzieb.

Používanie základných určitých a radových čísloviek v spojení s podstatným menom.

Používanie prísloviess miesta, času a spôsobu.

Určenie vlastníka pomocou zámen s pomocou učiteľa.

Aplikovanie osvojených vetných modelov z nižších ročníkov pri tvorbe opytovacích viet.

Aplikovanie osvojených vetných modelov z nižších ročníkov pri tvorbe jednoduchého dialógu.

Aplikovanie osvojených vetných modelov z nižších ročníkov pri vyjadrovaní negácie.

Tvorenie jednoduchých rozvitých viet s pomocou na základe vzorových viet alebo za pomoci otázok.

Používanie rozkazovacieho spôsobu na základe vzorových viet.

Čítanie

Technika čítania

Plynulé hlasné čítanie známych textov po vzorovom prednese a po príprave.

Dodržiavanie správneho tempa, intonácie, výslovnosti a interpunkčných znamienok.

Čítanie s porozumením

Čítanie s porozumením kratších textov z učebnice po vzorovom prednese a po príprave.

Tvorenie odpovedí na otázky súvisiace s prečítaným textom.

Tvorenie otázok k prečítanému krátkemu textu s pomocou učiteľa.

Vyhľadanie základných informácií z textu.

Reprodukcia stručného obsahu prečítaného textu s pomocou učiteľa a na základe pomocných otázok alebo osnovy.

Písomný prejav

Písanie slovenskej abecedy.

Písanie slov s dvojhláskami.

Písanie známych slov so slabikotvornými spoluhláskami.

Písanie známych slov so slabikami hy, chy, ky, gy, dy, ty, ny, ly, či, ši, ži, dži, ci, dzi, ji, de, te, ne, le, di, ti, ni, li.

Písanie interpunkčných znamienok.

Delenie známych slov s dvojhláskami a slabikotvornými spoluhláskami na slabiky.

Odpisovanie krátkych textov, ktoré neobsahujú neznáme slová.
Písanie množného čísla frekventovaných podstatných a prídavných mien.
Písanie slovies v minulom čase.
Tvorba písomných odpovedí na otázky k textom v učebnici podľa vzoru.
Písanie pozdravu, blahoželania, pozvánky podľa vzoru.
Vyplňovanie veľmi jednoduchých osobných dotazníkov s pomocou učiteľa.

PROCES

V 9. ročníku sa vyučuje lingvomotorickou metódou spojenou s čiastočne redukovanou direktnou metódou. Vo vyučovaní sa efektívne využívajú aktivizujúce a progresívne formy a metódy vyučovania. V edukačnom procese sa odporúča striedanie kontrolovaných, čiastočne kontrolovaných a nekontrolovaných techník výučby. Z organizačných foriem sa odporúča individuálna, frontálna práca so žiakmi a jednotná práca v malých skupinách, v menšej miere práca vo dvojici, resp. diferencovaná skupinová práca.

Vo výchovno-vzdelávacom procese sa odporúča využívať materiálno-technické prostriedky pre vyučovanie slovenského jazyka a slovenskej literatúry pre základné školy, resp. materiálno-technické prostriedky pre vyučovanie slovenského jazyka ako L₂.

Pri plánovaní a príprave sa odporúča využívanie odbornej literatúry z oblasti vyučovania slovenského jazyka, slovenskej literatúry a cudzích jazykov, literatúry pre deti a mládež, odborných časopisov, detských a mládežníckych časopisov, služieb školských a obecných knižníc.

Na dosiahnutie vyššej úrovne osvojenia slovenského jazyka sa využívajú medzipredmetové vzťahy, konkrétne každodenné situácie, názorné vyučovanie a tvorivá aplikácia získaných poznatkov. Mimo vyučovania a školy sa odporúča organizovanie záujmových krúžkov, besied, návštev divadla, kina a výstav, stretnutí so žiakmi škôl s vyučovacím jazykom slovenským, priateľstvo so žiakmi slovenskej národnosti. Celkovú úroveň reči môžu vhodne ovplyvňovať televízne a rozhlasové relácie v slovenskom jazyku.

V edukačnom procese treba dbať o to, aby náročnosťou učebného obsahu a nevhodnými edukačnými technikami sa nevytvárala psychická bariéra pri používaní slovenského jazyka.

ŠTÁTNY PEDAGOGICKÝ ÚSTAV

MAĎARSKÝ JAZYK A LITERATÚRA

**PRE 9. ROČNÍK ŠPECIÁLNEJ ZÁKLADNEJ ŠKOLY S VYUČOVACÍM JAZYKOM
MAĎARSKÝM**

PRE ŽIAKOV S LAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

Autor:

PaedDr. Gyöngyi Ledneczka

9. ROČNÍK

MAĎARSKÝ JAZYK A LITERATÚRA

CIELE

- Naučiť žiakov zrozumiteľne sa vyjadrovať ústnou a písomnou formou spisovného jazyka.
- Využívať poznatky z jazyka v ústnych a písomných prejavoch.
- Upevniť zručnosti pravopisu.
- Tvoriť preberané typy ústnych a písomných prejavov.
- Osvojiť si formy spoločenského styku ústne aj písomne.
- Čítať plynule, správne s dôrazom na porozumenie primerane náročných umeleckých a náučných textov.
- Rozširovať slovnú zásobu a vytvárať u žiakov kladný vzťah k literatúre.

OBSAH

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

Zvuková, tvarová, významová a skladobná rovina jazyka a pravopis

Opakovanie a aktivizácia učiva z predchádzajúcich ročníkov.

Vymenovanie maďarskej abecedy a vyhľadávanie a usporiadanie slov podľa abecedného poriadku.

Vyhľadávanie v slovníkoch, lexikónoch, encyklopédiách, v rôznych zoznamoch.

Rozdelenie hlások na samohlásky a spoluhlásky.

Správne používanie krátkych a dlhých samohlások a spoluhlások.

Členenie jednoduchých textov na vety, vety na slová, slová na slabiky a slabiky na hlásky.

Rozdeľovanie slov podľa slabičného princípu.

Správne používanie slovies.

Upevnenie pravopisu slovies – v minulom čase, v rozkazovacom spôsobe; pravopis predponových slovies.

Upevnenie pravopisu všeobecných a vlastných podstatných mien; pravopis odvodených podstatných mien (pravopis prípon).

Stupňovanie prídavných mien – rozlišovanie komparatívu a superlatívu prídavných mien.

Upevnenie pravopisu čísloviek.

Upevnenie pravopisu najpoužívanejších zámen – osobných, opytovacích, ukazovacích, vzťahových.

Používanie určitého a neurčitého gramatického člena (a, az, egy).

Používanie viacvýznamových slov, antoným a synonym.

Upevnenie pravopisu najfrekvencovanejších spojok.

Používanie oznamovacej, opytovacej, rozkazovacej, želacej a zvolacej vety.

Rozlišovanie jednoduchej a zloženej vety.

Písanie viet podľa diktátu.

Upevnenie a používanie pravidiel maďarského pravopisu v rámci preberaného učiva primerane individuálnym schopnostiam žiakov.

KOMUNIKÁCIA A SLOH

Zostavenie jednoduchej osnovy prečítaných textov a jazykových prejavov (podľa možnosti samostatne).

Rozprávanie podľa vopred pripravenej osnovy, podľa prečítaného textu alebo podľa ilustrácií ústne a písomne.

Opis rôznych predmetov, osôb, pracovného postupu, školy – ústne a písomne.

Písanie pozdravu, oznámenia, blahoželania, listu.

Vyplňovanie rôznych jednoduchých formulárov, tlačív (podací lístok, poštové poukážky, žiadanky, prihlášky, dotazníky).

Napísanie žiadosti a stručného životopisu.

Upevnenie rôznych foriem spoločenského styku ústne aj písomne – oslovenie, predstavovanie, pozdrav, poďakovanie, požiadanie, ospravedlnenie sa, odkaz, oznámenie, požiadanie o informáciu, podanie informácie, telefonický rozhovor.

Upevnenie jazykového prejavu v rôznych praktických životných situáciách – v obchode, v reštaurácii, u lekára, u kaderníka, na pošte, v cudzom meste, na návšteve a pod.

ČÍTANIE A LITERATÚRA

Technika čítania

Upevnenie návykov hlasného čítania.

Rozvíjanie čítania krátkych, jednoduchých textov s prirodzenou intonáciou, správnym slovným a vetným prízvukom.

Upevnenie zručnosti čítať plynule, správne s porozumením primerane náročné umelecké aj náučné texty.

Používanie získanej slovnej zásoby pri reprodukcii vlastného čitateľského zážitku.

Dramatizácia literárnych textov.

Literárna výchova

Systematizovanie poznatkov o literatúre.

Orientovanie sa v prečítanom texte.

Reprodukovanie prečítaného textu podľa otázok učiteľa alebo osnovy.

Spájanie obsahu prečítaného textu s ilustráciou.

Poznávanie hlavnej myšlienky krátkeho textu, poskytnutie základných informácií o prečítanom texte.

Poznávanie pojmov a výrazov v praktických činnostiach s textom (bez ich definovania) – umelecká literatúra, náučná literatúra, časopis, noviny, film, televízia, divadlo.

PROCES

Jazyková komunikácia

V rámci jazykového vyučovania si žiaci opakujú, precvičujú a aktivizujú vedomosti, zručnosti z predchádzajúcich ročníkov. Osvojované gramatické učivo sa zameriava na prehĺbenie pravopisných zručností žiakov.

Komunikácia a sloh

Počas celého roka sa venuje zvýšená starostlivosť zvukovej stránke hovorených prejavov. Dôraz sa kladie na výcvik rôznych foriem spoločenského styku a na upevnenie jazykového prejavu žiakov v rôznych praktických životných situáciách s cieľom podporenia ich sebavedomia. Žiaci sa učia samostatne vyplniť rôzne formuláre, tlačivá potrebné v reálnom živote.

Čítanie a literárna výchova

Pri práci s textom sa naďalej kladie dôraz na kultúru reči žiakov, obohacuje a spresňuje sa ich slovná zásoba a rozvíja schopnosť súvisle a zrozumiteľne sa vyjadrovať. Žiaci čítajú literárne ukážky z učebnice, primerane náročné, krátke literárne, náučné texty a články z novín, časopisov. Hlavnou úlohou literárnej výchovy je vychovávať žiakov k tomu, aby vnímali, prežívali literatúru ako umenie, aby k nej nadobudli pozitívny vzťah. Učiť žiakov svoje emotívne zážitky vyjadriť zrozumiteľným spôsobom. Je dôležité naučiť žiakov orientovať sa v knižnici a vzbudiť v žiakoch záujem aj o mimoškolské čítanie, sledovanie vhodných televíznych programov a podľa možnosti o návštevy divadelných a filmových predstavení.

Odporúčaná literatúra na čítanie

- I. Poézia: výber z poézie maďarských autorov napr.: Petőfi Sándor, Arany János, Ady Endre, József Attila, Kosztolányi Dezső, Simon István, Szabó Lőrinc, Csoóri Sándor.
- II. Historická próza, povesti.
- III. Výber z autorskej tvorby - maďarských, slovenských a inonárodných autorov, známych aj z predchádzajúcich ročníkov.
 - poviedky, romány zo života detí,
 - dobrodružné poviedky, romány, resp. úryvky.
 - dramatické diela
- IV. Náučná literatúra.

ŠTÁTNY PEDAGOGICKÝ ÚSTAV

SLOVENSKÝ JAZYK A SLOVENSKÁ LITERATÚRA

**PRE 9. ROČNÍK ŠPECIÁLNEJ ZÁKLADNEJ ŠKOLY S VYUČOVACÍM
JAZYKOM MAĎARSKÝM**

**PRE ŽIAKOV SO STREDNÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO
POSTIHNUTIA**

Autor:

PaedDr. Anita Halászová

Konzultovali:

PaedDr. Dáša Gachová

Mgr. Eva Mohácsiová

Mgr. Juraj Šándor

CIELE

V edukačnom procese sa naďalej kladie dôraz na počúvanie s porozumením a rozvíjanie slovnej zásoby primerane schopnostiam žiakov. Nepretržite sa opakujú a utvrďujú podstatné, prídavné mená a slovesá z predchádzajúceho obdobia a prebieha precvičovanie artikulácie a výslovnosti hlások, rozvíjanie komunikačných schopností v ústnej podobe.

OBSAH

Počúvanie s porozumením

Porozumenie bežných príkazov a pokynov (Pozor!, Vstaň!, Sadni/te si!, Pod'/te sem!, Chod'/te na miesto!, Prines/te!, Odnes/te!, Pozeraj/te!, Pozri/te!, Ukáž/te!, Počúvaj/te!, Hovor/te!, Opakuj/te!, Odpovedz/te!, Povedz/te!, Odlož/te!, Pracuj/te!, Otvor/te!, Zatvor/te!, Dávaj/te pozor!), pozdravov (Dobré ráno! Dobrý deň! Dobrý večer! Ahoj/te! Dovidenia!), zdvorilostných prejavov (Prosím ťa/vás, Ďakujem!, Prepáč/te!, Pomôž/te...).

Vnímanie a globálne porozumenie prejavu učiteľa.

Porozumenie jednoduchých otázok učiteľa.

Globálne porozumenie kratšej rozprávky, ktorá má obdobu aj v maďarčine.

Ústny prejav

Výslovnosť a artikulácia hlások slovenskej abecedy, frekventovaných slov a jednoduchých viet.

Používanie zdvorilostných fráz primerane situácii (pozdravy: Dobré ráno!, Dobrý deň!, Dobrý večer!, Dovidenia!, Ahoj/te! Bozkávam!; poďakovanie: Ďakujem!; prosba: Prosím, Pomôž/te; ospravedlnenie: Prepáč/te!; oslovenie: teta, ujo).

Opakovanie veľmi jednoduchých viet po učiteľovi.

Predstavovanie sa (Volám sa...), poďakovanie sa za pomoc (Ďakujem!).

Vyjadrenie súhlasu a nesúhlasu.

Pomenovanie členov rodiny.

Pomenovanie osôb, zvierat, rastlín a predmetov z prostredia žiaka.

Osvojenie si najfrekventovanejších činnostných slovies v prítomnom a minulom čase.

Používanie základných čísloviek 0 – 20.

Osvojenie si známych jednoduchých detských piesní, riekaniek, hier a básničiek.

Usmerňovaný rozhovor

Riešenie štandardných sociálnych situácií primeraných veku a postihnutiu žiakov v rámci komunikačných tém:

Osobné údaje a rodina (členovia rodiny: otec, mama, brat, sestra, starý otec, stará mama, slovenská podoba svojho mena, vek žiaka, adresa: ulica, obec, oslavy v rodine: narodeniny, meniny, sviatky),

Dom a domov (dom, byt, miestnosti, zariadenie, domáce práce, záhrada, mesto/dedina),

Cestovanie (dopravné prostriedky: auto, bicykel, autobus, vlak, lietadlo, loď, orientácia v okolí školy a v mieste bydliska, cesta do školy),

Starostlivosť o zdravie a telo (časti tela: hlava, telo, ruka, noha, zuby, uši, oči, vlasy, prst, brucho, hrdlo, choroby detí, lekár, zubár, zdravotná sestra, oblečenie, základné hygienické potreby, zdravá výživa, šport),

Škola a trieda (škola, trieda, školský dvor, ihrisko, zariadenie, vyučovacie predmety, učebné pomôcky, chlapec, dievčatko, ujo, teta, farby, čísla 0 - 20, pomenovanie vyučujúceho, kamarátov, oslovenie),

Obchod/nakupovanie a služby (kultúra nakupovania: Prosím si..., Ďakujem., základné potraviny, ovocie, zelenina, v obchodnom dome, v nákupnom centre, na trhu, v tržnici, na pošte, v cukrárni, v kine, v divadle, peniaze, počet: Koľko? 0 – 20),

Počasie, kalendár (rok, ročné obdobia: jar, leto, jeseň, zima, dni v týždni, časti dňa: ráno, poludnie, večer, noc, čas: Koľko je hodín? – celé hodiny, aktuálne počasie: slnko, dážď, sneh, teplo, zima (chladno), sviatky: Mikuláš, Vianoce, Silvester, Nový rok, Veľká noc, Deň matiek, Deň detí, škola, začiatok a koniec školského roka, vysvedčenie, prázdniny),

Príroda, ročné obdobia (domáce zvieratá, známe voľne a v zoo žijúce zvieratá, sťahovavé vtáky, ovocie, zelenina, stromy, najznámejšie kvety, starostlivosť o zvieratá, ochrana životného prostredia, starostlivosť o zvieratá v zime).

PROCES

Vo výchovno-vzdelávacom procese sa spája rečová činnosť s pohybom. V 9. ročníku sa vyučuje audiovizuálnou štruktúrno-globálnou metódou spojenou s lingvomotorickou metódou. Efektívne sa využívajú aktivizujúce, motivujúce a progresívne formy a metódy vyučovania, medzipredmetové vzťahy, konkrétne každodenné situácie, názorné a zážitkové vyučovanie, získané poznatky sa tvorivo aplikujú. V edukačnom procese sa odporúča striedanie kontrolovaných, čiastočne kontrolovaných a nekontrolovaných techník výučby. Z organizačných foriem sa odporúča individuálna a jednotná práca v malých skupinách.

V závislosti od individuálnych schopností a miery postihnutia žiakov sa vhodne využíva a rozvíja aj neverbálna komunikácia.

V edukačnom procese treba dbať o to, aby sa nevytvárala psychická bariéra pri používaní jazyka.

ŠTÁTNY PEDAGOGICKÝ ÚSTAV

MAĎARSKÝ JAZYK A LITERATÚRA

**PRE 9. ROČNÍK ŠPECIÁLNEJ ZÁKLADNEJ ŠKOLY S VYUČOVACÍM
JAZYKOM MAĎARSKÝM**

PRE ŽIAKOV SO STREDNÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

Autor:

PaedDr. Gyöngyi Ledneczka

9. ROČNÍK

MAĎARSKÝ JAZYK A LITERATÚRA

CIELE

- Čítať slová, vety a jednoduché, krátke texty s porozumením,
- rozvíjať ústne vyjadrovanie žiakov,
- rozvíjať jazykové prejavy v praktických životných situáciách,
- napísať základné osobné údaje,
- zvládnuť písanie slov a krátkych, jednoduchých viet.

OBSAH

Čítanie

Čítanie jednoduchých, krátkych textov s porozumením, pozostávajúcich zo známych slov a jednoduchých viet.

Čítanie textov písaných tlačnými a písanými písmenami.

Čítanie krátkeho textu, ktoré žiaci napíšu samostatne, pozostávajúcich zo slov a krátkych viet.

Čítanie primerane náročných umeleckých a náučných textov.

Reprodukovanie prečítaného textu podľa otázok učiteľa.

Opakovanie a upevňovanie čitateľských schopností.

Komunikácia a rozvoj rečovej kultúry

Rozprávanie podľa prečítaného textu, série obrázkov s pomocou učiteľa.

Opis jednoduchého predmetu – ústne.

Rozširovanie osobného frekvenčného slovníka.

Nácvik rôznych foriem spoločenského styku ústne – oslovenie, predstavovanie, pozdrav, poďakovanie, požiadanie, ospravedlnenie sa.

Nácvik jazykového prejavu v rôznych praktických životných situáciách – v obchode, u lekára, na návšteve a pod.

Písanie

Odpisovanie a prepisovanie slov a krátkych, jednoduchých viet.

Písanie krátkych, jednoduchých viet.

Nácvik písania vlastného mena, mená rodičov a súrodencov.

Nácvik písania dátumu narodenia, adresy bydliska.

Písanie jednoduchých, známych slov, viet podľa diktátu.

PROCES

V 9. ročníku sa upevňujú a prehľbujú vedomosti, zručnosti a návyky žiakov získané v priebehu predchádzajúcich ročníkov.

Čítanie v tomto ročníku je potrebné zamerať na nácvik čítania a ústneho vyjadrovania.

Cieľom vyučovania čítania je naučiť žiakov čítať jednoduché, krátke texty s porozumením.

Žiaci si osvojujú čítanie krátkych textov aj s písaným písmom, ktoré pozostávajú zo slov

a krátkych viet. Súčasťou vyučovania čítania sú naďalej aj cvičenia zamerané na vnímanie obsahu čítaného textu a rozvoj reči. Čitateľské zručnosti žiakov sa upevňujú na primerane náročných náučných a umeleckých textoch.

V rámci rozvíjania rečovej kultúry žiaci ústne precvičujú a upevňujú formy spoločenského styku: oslovenie, pozdrav, požiadanie, poďakovanie, ospravedlnenie sa, predstavovanie. Z hľadiska jazykového prejavu precvičujú správanie sa v praktických životných situáciách, napr. v obchode, v zdravotníckom zariadení, na návšteve a pod. S pomocou učiteľa sa cvičia rozprávať v súvislých jazykových prejavoch podľa prečítaného textu, podľa série obrázkov.

Písanie v tomto ročníku je zamerané na odpisovanie a prepisovanie krátkeho, jednoduchého textu, pozostávajúceho z krátkych viet. Z pravopisného hľadiska sa žiaci učia správne písať slová, nevynechávať písmená a neprehadzovať ich poradie v slove. Učia sa správne písať v známych slovách krátke a dlhé samohlásky. Naďalej sa realizuje cvičenie jemnej motoriky žiakov, dbá sa na správne sedenie pri písaní a držanie písacích potrieb.